

A magyar szótárkritika az 1990-es rendszerváltozás után

Jelige: szótárkritika20

TARTALOM

Bevezetés.....	3
I. Lexikográfia és szótárírás	4
1. A recenzió fontossága a tudományokban	4
1.1. A recenzió műfajának meghatározása	4
1.2. Szótárkritikai kritériumok	5
2. A lexikográfia elhelyezése a tudományok rendszerében.....	6
2.1. A lexikográfia tudománya	6
2.2. A lexikográfia korszakhatárainak felállítása	6
2.3. A tudományos fejlődés hatása a lexikográfia alakulására	7
3. A szótárak.....	8
3.1. A szótárfogalom definiálása	8
3.2. Szótárak tipológiája	10
4. A szótárak minősítése	11
4.1. A minőség és a megbízhatóság kérdése a szótárak esetében.....	11
4.2. A „Kiváló magyar szótár” díj	12
5. Szótárírás hazánkban és külföldön	13
5.1. Szótárírás napjainkban.....	13
5.2. Az angol szótárírás	13
5.2.1. Az Oxford English Dictionary kritikája	14
5.3. Szótári viták Amerikában	15
5.4. Szótárírás és szótárkritika hazánkban.....	16
II. Recenziók bibliográfiája 1990–2010	17
Összegzés	36
Irodalom	38
Források	39

BEVEZETÉS

Munkám elkészítése során a kiindulási alapot a lexikográfia egy neves képviselőjének, Magay Tamásnak a kijelentése szolgáltatta, amely szerint „magyarországi szótárkritika jelenleg nem vagy alig létezik” (Magay 2004b: 86). A kutatómunka során azt tartottam elsődleges célomnak, hogy adatokat gyűjtsek a magyar szótárkritika helyzetére vonatkozóan, majd ezek tükrében alátámasszam vagy cáfoljam Magay állítását. Dolgozatom központi témaköre ennek megfelelően a magyar szótárkritika áttekintése az 1990-es rendszerváltozástól 2010-ig.

Írásom fő része egy bibliográfia, amely az elmúlt húsz évre visszatekintve csokorba szedi a Magyarországon megjelent szótárkritikák, recenziók egy részének pontos könyvészeti adatait, hazánk tíz szakmai-tudományos, főként nyelvészeti témakört felölelő folyóirata alapján. A vizsgált folyóiratok címe és indulási dátuma a következő: *Alkalmazott Nyelvtudomány* (2001), *Fordítástudomány* (1999), *Iskolakultúra* (1991), *Magyar Nyelv* (1905), *Magyar Nyelvőr* (1872), *Magyar Terminológia* (2008), *Magyar Tudomány* (1840), *Modern Nyelvoktatás* (1995), *Nyelvtudományi Közlemények* (1862) és *THL2* (2005).

Az *Iskolakultúra* című folyóirat munkám szempontjából azért is bír nagy jelentőséggel, mert található benne több, csokorba gyűjtött szótárkritika. Ezek a következők: *Szótárak könyvben és monitoron* (Fóris 2000); *A kétnyelvű kéziszótártól az értelmező szakszótárig* (Fóris 2002); *Szótárak a világból* (Fóris 2003); *Tanulói szótárak* (Fóris 2004); *A frazeológiától a terminológiáig, a menedzsmenttől a nyelvhelyességig* (Fóris 2005); *Hét szótár – hét típus* (Fóris 2006).

A bibliográfia mellett az elméleti rész is tartalmaz lényeges információkat, hiszen a recenziók adatainak összegyűjtéséhez szükséges a kritika és a recenzió műfajának meghatározása, a lexikográfia tudományának ismerete, ezzel egyidejűleg pedig a szótárak műfaji meghatározása, tipologizálása.

Jelen dolgozat fő célja egyrészt hozzájárulni ahhoz, hogy az elmúlt húsz évben napvilágot látott szótárkritikák, recenziók az összegyűjtött, pontos könyvészeti adatok alapján visszakereshetők legyenek – e munka első lépése a dolgozat anyagának összegyűjtése –, ezzel is megkönnyítve az e területtel foglalkozó kutatók munkáját; másrészt, hogy az elkészült bibliográfia kiindulópontot nyújtson az e téma iránt érdeklődők számára; harmadrészt pedig – amely a leginkább motiváló szempont –, hogy áttekintő összefoglalást adjon a számtalan, szakmai szempontból kiemelkedő recenzióról.

A kutatási cél rövid ismertetése után áttérek a dolgozat szerkezeti áttekintésére. A munka két nagy tartalmi egységre tagolódik: az első rész főként az elméleti alapokra helyezi a hangsúlyt a szakirodalmi előzmények alapján: tisztázza a kritika és recenzió műfaját; bemutatja a lexikográfia tudományának kialakulását és korszakait; definiálja a szótár terminust, és felállítja a szótárak osztályozási szempontjait; kitér a szótárminősítés kérdésére; a hazai szótárírás mellett kitekintést nyújt a külföldi szótárírás és szótárkritika történetére.

A második tartalmi egység – mely a dolgozat legfőbb részét képezi –, bemutatja a már említett szótárkritikai bibliográfiát. Mivel nagyon tág korpuszról van szó, az összeállításban a következő módszert alkalmaztam: elsőként időrendben csoportosítottam húsz év recenzióit, majd az így keletkezett anyagot tovább szűkítettem és betűrendbe sorolva állítottam össze a végső bibliográfiát.

Annak ellenére, hogy dolgozatomban az összeállított bibliográfiának van a legnagyobb jelentősége, fontosnak tartom, hogy a következőkben az általam olvasott szakirodalmak alapján foglalkozzak e terület elméletével is.

I. LEXIKOGRÁFIA ÉS SZÓTÁRÍRÁS

1. A RECENZIO FONTOSSÁGA A TUDOMÁNYOKBAN

1.1. A recenzió műfajának meghatározása

Munkám alapja a szótári recenziók összegyűjtése volt, így lényegesnek tartom magának e műfajnak a meghatározását. A recenziók általában folyóiratokban megjelenő rövidebb írások, amelyek fontos szerepet töltenek be a tudomány számos területén, főként a társadalom- és a bölcsészettudományi területeken. Jelentősséggel bírnak a tudományos haladásban, hiszen a tudományos viták megalapozásának eszközéül szolgálnak.

A recenzió műfajának meghatározását Fóris (2008) írása alapján tekintem át. A műfaj legfontosabb jellemzője, hogy már megjelent kiadványokról közöl tudományos, szakmai ismertetéseket, részletes elemzéseket. Mivel egy-egy mű értékeléséről van szó, így a kritika írójával szemben elvárás a témában való jártasság, kellő szakmai tájékozottság. A kritika, az állítások indoklásával elemzi a már megjelent munkát. Az állítások lehetnek támogatóak, de meg is kérdőjelezhetik az addigi álláspontokat. Terjedelmi megkötések nincsenek: a recenzió lehet egy rövidebb tanulmány méretű, de hosszabb terjedelmű is egyaránt.

A szótári recenzió gyakori műfaj a metalexikográfia területén, hiszen a már elkészült szótárak minőségi kérdéseivel foglalkozik; bemutatja, értékeli az adott munkát. A szótári recenzióknak két fő típusát szokás elkülöníteni: a tudományos jellegűeket, amelyeket többnyire szakemberek (nyelvészek, lexikográfusok) írnak, és szakfolyóiratok jelentetnek meg; illetve a publicisztikai jellegűeket, amelyek híradásként funkcionálnak, és mély szakmai elemzéseket nem tartalmaznak (Fábián web). Írásomban a tudományos jellegű publikációkat gyűjtöttem össze.

A szótári minőség megítélése szempontjából fontos, hogy jelenjenek meg szótárkritikák. Ahhoz, hogy lássuk, milyen szótárkritikák, recenziók jelentek meg, össze kell gyűjteni a könyvészeti adataikat. A dolgozatom II. részében ezt az általam összeállított bibliográfiát teszem közzé.

A recenzió műfaji definiálása kapcsán kérdések merülnek fel: egyrészt az, hogy ki is tud igazán jó szótárkritikát írni; másrészt pedig, hogy milyen a jó szótárkritika? A válasz összetett, ezért azt a következőkben Magay (2004b) írása alapján foglalom össze.

1.2. Szótárkritikai kritériumok

A szótárkritika megírásakor előnyt jelenthet, ha valaki szerzett tapasztalatokat szótárszerkesztés terén. Azt azonban, hogy milyen a jó szótárkritika, már nem lehet ilyen egyszerűen meghatározni. Elsőként fontos megemlíteni azt a hibát, amely a kritikákban elő szokott fordulni, és ez nem más, mint az egyoldalúság. Az egyoldalúság nem feltétlenül abban nyilvánul meg, hogy a kritikus csakis a hibákat sorolja fel, vagy ennek ellenpontjaként, túlzottan dicsér; hanem azzal is kifejeződésre juthat az egyoldalúság, hogy a kritikus nem több aspektusból értékeli, hanem kifejezetten egyetlen szempontra helyezi a hangsúlyt. Hibaként róható fel a szótárak értékelésekor, ha kritika túlzott mértékben szubjektív, személyes indíttatású, vagy érzelmeiktől vezérelt, tehát egyáltalán nem tárgyilagos.

Vannak bizonyos aspektusok, amelyek alapján szótárkritikák készülnek. Ezek között szerepel a lexikai szempont, amely a szótár szókészletét veszi a vizsgálat alapjául, vagyis: a szóanyag kiválasztásának milyenségét, azt, hogy milyen arányban szerepelnek új szavak és kifejezések, illetve, hogy a köznyelvi szavak mellett milyen arányúak a szaknyelvek szavai és kifejezései a címszavak között.

A következő szempontok között szerepelhet többek között a szótár potenciális használóinak számbavétele; a címszavak elrendezésének következetessége; a szócikkek

felépítése mennyire veszi figyelembe a használók szempontjait; az adatok hozzáférhetősége milyen mértékű; mennyire követi a szótár a nyelvi, nyelvhasználati változásokat; a példamondatok mennyisége és minősége megfelelő-e.

A fentiek tükrében összegezhető, hogy a jó kritika nem egyoldalú, hanem objektív és tárgyilagos, kizárólag szakmai szempontokat vesz figyelembe, kerüli a személyes motiváltságot.

A kritika és recenzió műfajának meghatározása után áttérek a lexikográfia tárgykörének bemutatására, mivel ez az a terület, amely a szótárakkal foglalkozik.

2. A LEXIKOGRÁFIA ELHELYEZÉSE A TUDOMÁNYOK RENDSZERÉBEN

2. 1. A lexikográfia tudománya

A lexikográfia meghatározásához, területének behatárolásához Fóris (2002b és 2007a) írásait veszem alapul. Az egyes szakirodalmak (pl. Magay 2004c, Fóris 2007a, Hartmann 2001) a lexikográfia fogalmának értelmezését illetően eltérést mutatnak leginkább abban, hogy mi is tartozik konkrétan a lexikográfia területéhez: a gyakorlati szótárkészítés, az elméleti kutatás, esetleg mindkettő. A lexikográfia a nyelvtudománynak az az ága, amely a szótárkészítés elméletével és gyakorlatával egyaránt foglalkozik; emellett érint olyan alapkérdéseket, amelyek a szótárakkal kapcsolatosak, így tehát a szótárak történetét, fejlődését és összeállítását egyaránt.

A szótárkészítők mindenekelőtt azt vizsgálják, hogy melyek azok a tényezők, amelyek szerepet játszanak abban, hogy egy adott szó a szótárba kerülhessen. Felmerül azonban a kérdés, hogy milyen művek sorolhatók be a lexikográfiai típusú művek közé? A szótárak teljes bizonyossággal megfelelnek a műfaji kritériumoknak, de mégis fontos tisztázni azt, hogy mit is nevezünk tulajdonképpen szótárnak. Hartmann (2001) csoportosítása alapján három típust lehet elkülöníteni a lexikográfiai típusú műveket belül: szótár, teaurusz és enciklopédia; ezen felül pedig az elméleti szótárkutatást különíti el Hartmann.

A szakmabeliek között nincs tehát teljes összhang: míg Magay leszűkíti a lexikográfia tárgyát a szótárak vizsgálatára, addig Hartmann más lexikográfiai típusú műveket is belevon abba (Fóris 2007a: 295–297).

2.2. A lexikográfia korszakhatárainak felállítása

A szótárak különféle jellemző jegyeik miatt kiindulási alapot szolgáltathatnak a lexikográfia korszakhatárainak felállításához (Fóris 2002b: 12–13).

E korszakok közül az első az ókor, illetve a középkor idejére tehető, amikor kialakult a betűrendes szótári forma; ekkor vált szét egymástól a latin és a vulgáris latin, ami közvetve hozzájárult a kétnyelvű szótárak létrejöttéhez. Ebben a korszakban glosszák és glosszáriumok egyaránt megjelentek. A második időszak a humanizmus és reneszánsz virágzása: a nagy utazók világtárasainak köszönhetően többnyelvű szótárak jöttek létre. Mivel a művelt társadalmi rétegek foglalkoztak régi korok írásainak tanulmányozásával, így lehetőség nyílt újabb szótárak napvilágra kerülésére. A harmadik periódust, a XVII. századot tekinthetjük a modern lexikográfia kezdetének, ugyanis ekkor jöttek létre az első nagy európai szótárak. Ekkor már kialakult egy bizonyos fejlettségi fok, hiszen a tudományos írások egy része nemzeti nyelven jelent meg. A negyedik időszak a XVIII–XIX. századot öleli fel: ekkorra nyert végleges formát a szótárak ma is használt szerkezete. Ezt követte a XX. század, az ötödik korszak, amelyre az jellemző, hogy új gyűjtemények jelennek meg; illetve a számítógépes módszerek új távlatokat nyitnak meg mind a szótárkészítés, mind pedig a szótárhasználat terén. A hatodik periódus meglete vitatott, az újabb kutatások szerint ebben az időszakban felgyorsulást eredményező változás zajlik, amely kétségtelenül hatást gyakorol a lexikográfiára is.

2.3. A tudományos fejlődés hatása a lexikográfia alakulására

A tudományos-technikai forradalom szinte kivétel nélkül hatással van a különféle tudományterületekre, így a lexikográfiára is. A globalizáció hatására kialakul egy új típusú fogyasztói réteg, amelyre már jellemző az is, hogy nem csak a hagyományos értelemben vett árukat és szolgáltatásokat veszi igénybe, hanem szellemi termékeket is (pl. irodalom, művészetek, tudás), és az ezeket hordozó termékeket is, mint a szótárak, informatikai programok és eszközök. A legnagyobb áttörést minden kétséget kizáróan a számítógépek megjelenése jelentette. Ez az informatikai fejlődés, a multimédia robbanásszerű fejlődése vezetett az elektronikus szótárak megjelenéséhez. E szótárak használatával lehetőség nyílik többek között a keresendő szavak, kifejezések gyorsabb lekérdezésére; hangosszótárak révén a kiejtés hatékony elsajátítására; illetve több szótár egyidejű használatára. A számítógépek hatalmas memóriával rendelkeznek, mely lehetővé teszi az óriási korpuszok tárolását, folyamatos frissíthetőségét, bővíthetőségét. Ezeknek a kritériumoknak a hagyományos értelemben vett szótárak nyilvánvalóan nem tudtak megfelelni.

A tudományos fejlődés persze a változás szükségességét is magával hozza, melyet a Thomas S. Kuhn által megalkotott paradigma fogalmával lehet leírni (Kuhn 2000). Ő maga *paradigma alatt egy, a tudományos közösség által elfogadott általános tételt értett*. A fejlődés az esetek többségében újítást hordoz magában, amelyet az adott közösség részben, vagy teljes egészében elfogad. Ekkor következik be a paradigmaváltás, amely szükségszerűen az addig általánosnak tartott alapfogalmak újradefiniálásával jár. Ez a paradigmaváltás zajlik a lexikográfia területén is: a szótárak készítési és használati módszere is jelentős átalakuláson megy keresztül. Azok, akik a régi elveket vallják magukénak, másfajta módszereket állítanak figyelmük középpontjába, mint azok, akik közelítenek az új teóriák és gyakorlat felé. Az újítók más nézeteket vallanak magukénak, más módszerekkel dolgoznak, másképpen rendszereznek.

Mint számos más tudományterületen, a lexikográfiában is fontossá vált a csapatmunka módszere, amely jelentősen megkönnyíti a munka sikerességét. „A lexikográfiára is jellemző az egyébként több tudományterületen régóta élő gyakorlat: különböző tudomány- és szakterületekről összeállt csoportok képesek sikeresen, gyorsan dolgozni” (Fóris 2002b: 14).

3. A SZÓTÁRAK

3.1. A szótárfogalom definiálása

Abban, hogy a mai értelemben vett szótárak kialakultak, jelentős szerepe volt a műfaji előzményként is felfogható glosszáknak és szójegyzékeknek, nómenklatúráknak. A német nyelvi területeken a *wörterbuch*; az angol nyelvterületeken pedig a mai szótárhasználók által ismeretes *dictionary* helyett a *hortus*, *thesaurus*, és *rosarium* volt a legelterjedtebb megnevezés a XVI. századig. Az angol szótártörténetben elsőként a *The English Dictionary* használta a *dictionary* elnevezést. Kezdetben, – amikor a magyar nyelvben elkezdtek használni a *szótár* megnevezést, helyette inkább – a német *wörterbuch* analógiájára a *szókönyv* megnevezést ajánlották.

A szótár fogalmának meghatározásában fontos szerep van az előző fejezetben említett paradigmaváltásnak: „A paradigmaváltás következtében olyan fontos alapkérdések újraértékelése válik szükségessé, mint maga a címszó, szócikk, és a szótár szó jelentésének behatárolása” (Fóris 2002b: 16).

Ha le akarnánk egyszerűsíteni a szótár szó meghatározását, azt mondhatnák, hogy szótár az, ami megadja az egyes szavak magyarázatát, definícióját. Ez többféleképpen is megvalósulhat: tematikus, vagy betűrendes osztályozás alapján egyaránt.

Különbséget kell tenni azonban nyelvi szótár és enciklopédikus szótár között: míg a nyelvi szótár nyelvészeti információkat tartalmaz, addig az enciklopédikus szótár a szavak denotációjával foglalkozik.

A szótári szerkezet vizsgálatakor Hartmann alapján elkülöníthetünk három szintet (Fóris 2002b: 17–18): a megastruktúrát, amely magába foglalja a makrostruktúrát és a szótáron kívüli részt, többek között az előszót, a tartalomjegyzéket, a rövidítésjegyzéket és a borítólapot; a makrostruktúra jelenti magát a szócikkek elrendezését, amely többféleképpen is megvalósulhat, lehet tematikus, betűrendes, időrendes vagy gyakoriság szerinti; a mikrostruktúra pedig a szócikkekre vonatkozó információkat jelöli. A szócikk a mikrostruktúra alapegysége, több részből áll: a címszóból, a címszóra vonatkozó grammatikai, szemantikai, fonetikai információkból, szinonimákból és példákból. A címszavak a szótárban valamilyen módon, tipográfiai eszközökkel ki vannak emelve, a szótár ezeknek a megfelelőjét, illetve magyarázatát adja meg.

Ahhoz, hogy fel lehessen állítani *a szótár terminus definícióját*, szükség van olyan jellemzők megadására, amelyek az egyedek többségére jellemzőek. Ennek a meghatározásnak a lényegi összefoglalása a következő: „A szótár olyan egy-, két- vagy többnyelvű gyűjteményes adatbázis, amely – hordozótól függetlenül – nyelvi egységek jellemzőit, és ezeknek adott szempont szerint, kulcsszavakkal történő osztályozását tartalmazza, egy meghatározott korpusz alapján” (Fóris 2007a: 301).

A megadott definíció sok fontos tényezőt foglal magába, ezek kibontása pedig elősegíti a szótár terminus értelmezését. Elkülöníthetünk szótártípusokat Fóris alapján (2002b: 24–28) a nyelvek száma szerint: eszerint léteznek egynyelvű, kétnyelvű és többnyelvű szótárak. Az egynyelvű szótárak az egyes szócikkek magyarázatát azonos nyelven adják meg, szinonimákat, példamondatokat használva; ide sorolhatjuk a lexikonokat, tanulói szótárakat. A következő típus a kétnyelvű szótárak, amelyek a forrásnyelven megjelenő címszavakat célnyelven adják meg. Több jelentést is szerepeltetnek, melyeket általában példamondatokkal támasztanak alá. Harmadik fajtaként a többnyelvű szótárakat kell megemlíteni, amelyek leginkább szaknyelvi szóanyagot tartalmaznak, a nyelv egy meghatározott részét mutatják be. Mivel több nyelven adják meg a definíciókat, így nincs mód hosszás magyarázatokra, vagy szinonimasorok leírására. Két altípusát lehet elkülöníteni a többnyelvű szótáraknak: a poliglott szótárakat, melyek a kereskedők számára készültek; másik típusként pedig a napjainkban is használatos terminológiai szótárakat.

A következő szempont, hogy a szótár struktúrája hogyan épül fel. Vannak ugyanis a hagyományos, nyomtatott formában megjelenő szótárak, amelyek annak ellenére, hogy típusaiban mutathatnak némi eltérést, általában a betűrendes címszórendezés elvét követik. Ezt a struktúrát a felhasználó megismeri és a használat során elsajátítja; ebben segítséget kap a szótár szerkesztőitől, hiszen többek között az előszó és a rövidítésjegyzék ezt a célt szolgálja. A nyomtatott formában megjelenő szótárak merev, kevésbé alakítható struktúrát követnek. A technikai fejlődés következtében megjelentek az új típusú szótárak is, melyek készítése már számítógépes adatbázisok segítségével megy végbe. Ennek az eljárásnak többféle módja létezik, ezt leginkább az határozza meg, hogy a feldolgozandó szöveg, szóanyag milyen hordozón, illetve milyen formában található meg. Ez a modern módszer egyfelől számos előnnyel bír, hiszen megkönnyíti, egyszerűbbé teszi és jelentősen felgyorsítja a használatot; másfelől azonban a programok készítőit a programok újragondolására készíti.

A XX. századig a szótárak kizárólag nyomtatott formában jelentek meg, tehát a hordozó könyv volt. A technikai fejlődés következtében azonban piacra kerültek az elektronikus hordozók, melyeknek több altípusát is el tudjuk különíteni attól függően, hogy az elektronikus szótárakat hogyan használjuk: számítógépen, interneten vagy más elektronikus eszközön.

A szótárakban címszóként szavak, kifejezések egyaránt szerepelhetnek, ezek tipografikusan ki vannak emelve. Azt, hogy a szótári struktúra milyen elvek szerint épül fel, mi alapján kerülnek elrendezésre a címszavak, a hagyományok mellett a szótár szerkesztői is nagyban meghatározzák. A betűrendes szótárak esetében a forrásnyelv szavait ábécé-rendben találjuk meg; míg a tematikus szótárak témák szerint osztályozzák a szóanyagot, ezért létezik még fogalomköri, metodológiai, konceptuális elnevezésük is (Fóris 2002b: 18–24).

3.2. Szótárak tipológiája

A szótárakat számos szempont alapján lehet csoportosítani, a következőkben ezen kategóriák bemutatása fog következni Fóris (2002b: 24–28) alapján.

A terjedelmi besorolás több szempontból is megközelíthető. Figyelembe kell venni egyrészt a szóanyag mennyiségét, a könyv fizikai értelemben vett tulajdonságait, a vizsgált területből vett minta nagyságát és a szakmai szokásokat. Ez az osztályozási szempont bizonyos mértékben szubjektívnek nevezhető, általánosságban mégis el tudunk különíteni zsebszótárakat, kisszótárakat, középszótárakat és nagyszótárakat (Földes 2004).

A nyelvek száma alapján felállított tipizálásról már volt szó fentebb, A *szótárfogalom definiálása* című részben. A nyelvek száma nagy jelentőséggel bír: meghatározza a szótári szerkezetet, befolyással van az információk közlésére.

A szótárak funkciója szerint léteznek aktív vagy dekódoló, illetve passzív, más néven kódoló típusok. Előbbi dekódoló funkciót lát el: célja a megértés elősegítése; utóbbi kódoló funkciója révén elsődlegesen a tanulást szolgálja, gyakran alkalmaz utalásokat.

A következő kategorizálási szempont a formátum alapján történik. Ezek között két típust tudunk elkülöníteni. Az egyik, a betűrendes szótár, melynek az a fő jellemzője, hogy a forrásnyelv címszavait ábécé-rendben tartalmazza. A másik típus, a tematikus szótár, amely téma szerint osztályozza az anyagot. A középkortól kezdve léteznek tematikus alapon rendezett szójegyzékek. A magyar lexikográfia területén az első, számottevő jelentőséggel bíró munka az Apáczai Csere János nevével fémjelzett *Magyar Encyclopaedia*, amely tematikus elvek szerint csoportosított tudományos enciklopédia.

A szótárak aszerint is csoportba sorolhatók, hogy milyen szakterületre vonatkozóan tartalmaznak információkat. Ez alapján megkülönböztetünk általános és speciális szótárakat. A speciális, vagy szakszótáraknak többféle altípusa létezik aszerint, hogy a tudományok mely területének szóanyagát rendezik össze, például vannak gazdasági, műszaki, természettudományos, nyelvészeti, művészeti szakszótárak. Az általános szótáraktól elkülöníthetők a dialektusszótárak, amelyek a nyelvjárási rétegződés alapján gyűjtik össze a címszavakat.

4. A SZÓTÁRAK MINŐSÍTÉSE

4.1. A minőség és a megbízhatóság kérdése a szótárak esetében

A szótárak, minősítésük során számos kritériumnak meg kell, hogy feleljenek, hiszen napjainkban a szótárak minőségének és megbízhatóságának kérdése elengedhetetlen a használat szempontjából. Manapság ez a téma nagyon aktuális, elsősorban a rohamosan fejlődő nyomdatechnikai, számítógépes és multimédiás eszközök megjelenése és elterjedése miatt. Számos tényező van, amely meghatározza a szótárak használati értékét, ezek közül is leginkább a *pontosság és megbízhatóság* (Fóris 2007b), vagyis: a közölt adatok milyen pontossággal és megbízhatósággal kerülnek nyilvánosság elé a szótár közvetítésével. Annak érdekében, hogy az adott szótár minél inkább megfeleljen a megadott kritériumoknak, számos, a megjelentetéshez szükséges közreműködő összehangolt munkája szükséges. A

szótárkészítés maga egy folyamat, amely különféle, de ezzel egyidejűleg teljes mértékben összehangolt munkafázisok eredményeképpen valósul meg. A munkafolyamatok során az egyik legfontosabb szerepet a főszerkesztő tölti be, de a végleges eredmény, a végtermék létrejöttének minőségét, hitelességét számos más tényező is jelentősen befolyásolja.

A munkálatok során egyre inkább nehéz különbséget tenni a modernség szülte előnyök és hátrányok között: egyfelől tagadhatatlan, hogy korunkban az új technológiák és módszerek, az egyre hatékonyabb eszközök lehetővé teszik a szótárkiadás gyorsabb és gördülékenyebb megvalósulását; másfelől viszont az is igaz, hogy a nagymértékű társadalmi haladás gyakran nagy mennyiségben kiadott, rossz minőségű szótárak megjelenéséhez vezet (Fóris 2004a).

Ma Magyarországon ez jelentős probléma, hiszen sem a Magyar Tudományos Akadémia bizottságai, sem az egyetemek, illetve nyelvtudományi egyesületek nem jogosultak és nem is képesek arra, hogy ennyire széleskörű ellenőrző szerepet töltsenek be. A problémát fokozza, hogy még ma sem áll rendelkezésre egy, a szakma által elkészített objektív minősítési kritériumrendszer, melynek tükrében a fogyasztóvédelem esetlegesen fel tudna lépni a gyengébb minőségű szótárak megjelenése ellen (Fóris 2007b: 109–113).

4.2. A „Kiváló magyar szótár díj”

Ennek tükrében az Magyar Tudományos Akadémia I. Osztályának Szótári munkabizottsága határozatot hozott arról, hogy elindítja a „Kiváló magyar szótár díj” pályázatot. 2004-ben Magay Tamás, a bizottság elnöke és Fábíán Zsuzsanna, a bizottság titkára terjesztették elő az első részletes elképzelést, melyet a díj odaítélésének szabályzata követett. A díj első átadására 2007-ben került sor. A versenynek az a fő célkitűzése, hogy a színvonalas magyar szótárakat elismerésben részesítse, támogassa a minőségi magyar szótárkiadást, ezzel elősegítve, hogy a vásárlók minél szakszerűbb szótárak közül tudjanak választani (Fóris 2007b: 109).

Manapság minden területen szembesülnünk kell a minőség és minőségbiztosítás témakörével: egyre több és újabb termékek törnek be a kereskedelem piacaira, gyakran olyan gyors ütemű a termékváltás, hogy időhiány miatt nincs lehetőség arra, hogy egyedi minőségi szűrőn essenek át a termékek. Ennek a hátrányos folyamatnak a következményei jelentős mértékben érintik a szótárkiadást: formai és tartalmi szempontból egyaránt.

Az új, és az idegen nyelvből fordított művek minősítése egyaránt fontos feladat lenne, azonban az egyre sürgetőbbé váló felhasználói, vásárlói igények következtében egyre gyakrabban fordul elő, hogy a fordításokban számos hiba mutatkozik. Ezt a fajta minőségi

romlást leginkább a szakmai ismeretek hiánya okozza, tehát mindenképpen szükség lenne érdemi szakmai lektorálásra (Fóris 2007b).

A probléma a felhasználói oldalon is megjelenik. A fő nehézség abban nyilvánul meg, hogy a fogyasztók nem támasztanak túl magas követelményeket az egyes szótárakkal szemben. Előfordul, hogy sem a vevők, sem pedig a forgalmazók nincsenek tisztában azokkal a követelményekkel, kritériumrendszerrel, amelyek nagyban elő tudnák segíteni a szótárak közötti válogatást. Gyakran előfordul, hogy a minőségi szempontokat messze megelőzik az értékesítési szempontok, amely azt fogja eredményezni, hogy a rosszabb minőségű szótárak is ugyanúgy elkelnek, hiszen a vásárlás nem mindig célirányos módon történik.

E nehéz helyzet megoldására alternatívát kínálhat egyrészt az MTA „Kiváló magyar szótár” díj alapítása és odaítélése, másrészt egy olyan objektív alapon kialakított szempontrendszer, amely alapot szolgáltatna a szótárak kritikai értékeléséhez. Ennek kidolgozása feltehetőleg még várat magára, hiszen maga a minősítés több szempontból sem könnyű feladat: nehézséget jelent a szótárak sokfélesége, illetve az a tény, mely szerint az egyes szótárak esetében számos könyvészeti, esztétikai, lexikográfiai, szaktudományi és használhatósági szempontot kell figyelembe venni egyszerre (Fóris 2007b: 109–113).

5. SZÓTÁRÍRÁS HAZÁNKBAN ÉS KÜLFÖLDÖN

5.1. Szótárírás napjainkban

Manapság azt látjuk, hogy egyre bővül a szótárak kínálatának skálája, a hazai és külföldi helyzetet nézve egyaránt. Kérdés, hogy a szótárak gyarapodásával a szótárismertetések, érdemi kritikák száma is emelkedett-e a korábbihoz képest? Magay (2004b) szerint Magyarországon még alig létezik szótárkritika, vagy ha létezik is, még kezdetleges formában.

E fejezetben először Magay Tamás (2004b: 86–99) nyomán áttekintem a külföldi, elsősorban az angolszász szótárkritika helyzetét: kritikákat, vitákat; majd ezután a hazai helyzetre térek át.

5.2. Az angol szótárírás

A külföldi szótárírás – mint például az angol, a német, a francia, az olasz, vagy esetleg a holland– történetének szakirodalma meglehetősen gazdag, Magay szerint majdnem hogy

teljesnek mondható. Ennek következtében a szótártörténettel párhuzamosan a szótárkritika is hasonlóan érett szintre tudta kinőni magát.

A korai szótárírás időszakában általában az volt a jellemző, hogy a szótárak előszavában jelentek meg a kritikák, melyeknek az volt a fő céljuk, hogy a kritikus túl tudja szárnyalni szótáríró elődjét. Az angol szótárírás egyik kiemelkedő alakja, Samuel Johnson is élt az előszó adta lehetőségekkel, és elébe ment az utódok által megfogalmazott kritikáknak. Már ebben a korai időszakban, Johnson idejében megfogalmazódtak azok a témák, szempontrendszerek, melyek alapot szolgáltatnak a mai szótárkritikának. Ezek között szerepel egyebek mellett a körbe futó definíciók kifogásolása (például: a *'hosszú'* melléknevet Johnson *'nem rövid'* magyarázattal látta el); a köznapi szavak műveltségszavakkal való értelmezése; ha az átvitt jelentés előbb szerepel, mint a konkrét jelentés; régi, tájnyelvi elemek elhanyagolása, és helyettük túl sok szakszó felvétele a hétköznapi szavak rovására; illetve kritikára adhat alapot az irodalmi idézetek szerzőinek helytelen megválogatása is. Ennek ellenére állítható, hogy Johnson szótára adta az angol lexikográfiai irodalom legfőbb alapját: szótárírók nemzedékei merítettek belőle, készítettek hozzá pótlásokat, adták ki újra és újra bővített, átdolgozott, vagy javított kiadásait.

A 19. században lezajló tudományos- és társadalmi fejlődés következtében megváltozott az addig általánosnak vélt felfogás a szótárak szerepéről és jellegéről. Az új felfogásnak az volt lényege, hogy a szótáríró váljon a nyelv történetírójává, ne pedig bírálja azt; illetve, hogy az anyanyelvi szótárak történeti elvűsége alapuljanak. Ezt az elvet vitte véghez a NED (New English Dictionary), majd a későbbiekben az OED (Oxford English Dictionary).

5.2.1. Az Oxford English Dictionary kritikája

Az OED rendkívül széleskörű irodalmi anyaggal bír, mégis, a korabeli kritikák közül – Magay 2004b alapján – a legjelentősebb Henry Bradley nevéhez köthető, aki e kiemelkedő munkája révén elérte, hogy bekerülhessen a négytagú szerkesztőségbe. Kritikája több pontot is érint, melyek közül az egyik leginkább vitát kiváltó pont, mely minden időszakban komolyan foglalkoztatta a lexikográfusokat, a következőképpen foglalható össze: „a lexikalizálódásnak melyik az a pontja, amikor egy új szó, illetve szótári adat szótározható. Egyáltalán: mi tekinthető efemer, rövid életű, illékony elemnek s mi maradandónak?” (Magay 2004b: 88).

Az, hogy a szótárírók időben mikortól regisztrálnak adatokat, változó tendenciát mutat: a londoni Filológiai Társaság Kr. u. 1000-től kezdte meg a szavak felvételét, míg a

Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézetében folyamatban lévő akadémiai nagyszótár 1772-től vesz fel adatokat. Egy másik, közel sem elhanyagolható kritikai pont a szaknyelvi szóanyagra vonatkozik, vagyis köznyelvi szótárakba milyen arányban kell felvenni tudományos, illetve műszaki szóanyagot a köznyelvi szavakhoz képest. A harmadik szempont – mely már Johnson munkássága óta foglalkoztatta a lexikográfusokat – azt a kérdéskört vizsgálja, hogy a szavak jelentéseit illusztráló idézeteket honnan, milyen szerzőktől vegyék; ki a leghitelesebb, legmértékadóbb; kinek a nyelvezete és stílusa felel meg leginkább az elvárásoknak? Mivel a nyelv természetes velejárója a változás, így egyértelmű, hogy az idők során a már meglévő szótári anyagok is változnak: folyamatosan bővülnek, frissülnek.

Nyilvánvalóan nincs ez másképpen az OED pótkötései (OEDS) esetében sem, melynek 1972 és 1986 között a szerkesztője Robert Burchfield volt: folytatója és fenntartója az elődei által megkezdett tudományos színvonalnak. Azonban őt is elérte a kritika: a strukturalista Roy Harris szempontja az volt, hogy fel kell hagyni a diakronikus lexikográfiával, és helyette új technikát kell alkalmazni, hiszen az angol nyelv rendkívüli összetettségét a történeti módszer, illetve az ábécérendi elrendezés nem teszik lehetővé. Burchfield válaszában kitartóan érvelt a diakrónia mellett, mellyel szemben Harris semmit nem tudott felmutatni. Az ábécérendi szómutatóra vonatkozóan pedig annyi bizonyos, hogy valóban egy önkényes rendszerről van szó, de ez a fajta elrendezés egyszerűen kikerülhetetlen a szótárak felépítésében.

5.3. Szótári viták Amerikában

Egy másik, közel sem elhanyagolható vita Amerikában robbant ki egy nagyszótár (Webster's Third New International Dictionary of the English Language, Unabridged) 1961-es kiadása körül. Ezen szótár szóanyaga megközelítőleg azonos az OED-jével, azonban annak hagyományaitól teljes mértékben elfordul: hiányoznak belőle a tulajdonnévi illetve enciklopédikus jellegű adatok, mindent kisbetűvel ír (megjegyzésként tünteti csak fel, hogy nagybetűvel kellene írni), tudományos és szaknyelvi szókincs szóanyagából meríti az új szavakat, nagyobb számban közöl összetételeket, a hangsúlyt pedig inkább az amerikai angolra fekteti. A legnagyobb változás, amely a hagyományoktól való elfordulást leginkább jelzi az, hogy szakít a történeti elvűséggel, a diakrón szemlélettel: adatait nem látja el évszámokkal (a címszavak jelentéseinek sorrendje azonban továbbra is időrendi). Ezek mellett a legnagyobb vitára a szótár szabadsága adott okot, mely abban nyilvánul meg, hogy kevesebb a rétegnyelvi és stiláris jelzés, a helytelenítő megjegyzés; törölte a szótár azokat a jelzéseket, amelyek a pejoratív kifejezéseket mutatják, így gyakoriak az illetlen szavak,

példák. Emellett túl nagy számban szerepeltet a szótár helyesírási, kiejtési variánsokat; illetve még egy sokak által kifogásolt pont a terjengős, hosszadalmas értelmezések.

Laurence Urdang kritikája is a megszokottnál nagyobb vitát váltott ki Reinhard Hartmann szótáráról, melyben azonban nem jut felszínre a tulajdonképpeni motiváció a kritikát illetően. Urdang az amatőr jelzővel és Európa centrikussággal illette Hartmann szótárát, melyre Hartmann válaszában csak azt a reményét fejezte ki, mely szerint a szótárírással egyidejűleg a szótárkritika is professzionálisabbá fog válni (Magay 2004b).

5.4. Szótárírás és szótárkritika hazánkban

A külföldi szótárírás rövid áttekintése után a következőkben a magyar szótárírás- és szótárkritika témaköre helyeződik középpontba (Magay 2004b: 90–99). Az 1945 és 1964 között eltelt közel két évtized szótárírással és szótárkiadással kapcsolatos adatait a magyar szótártani irodalom bibliográfiája 512 tételben foglalja össze. Ennek adatai alapján 20 év alatt 120-féle szótár jelent meg 2 és fél millió példányban.

A rendszerváltás előtti Magyarországon monopol helyzetben volt az Akadémiai Kiadó, melynek szótári bizottsága minden egyes benyújtott szótárbeadványt, szótártervezetet megtárgyalt és véleményezett, majd ezen vitákról jegyzőkönyvet készített; ez a folyamat elkerülhetetlen volt ahhoz, hogy egy-egy szótár megjelenhessen. Napjainkban ez a helyzet meglehetősen átalakult, hiszen ma már számos könyvkiadó van jelen a piacon és kel versenyre a szótárkiadásban.

A magyar nyelv értelmező szótárának (1962) magas színvonalát, átgondolt és megtervezett szerkezetét a szerkesztői gárda mellett mi sem bizonyíthatná jobban, mint annak ténye, hogy „a műhöz kritika, még a rosszindulatú kritika sem tudott hozzáférni, sportzsargonnal élve: nem talált rajta fogást” (Magay 2004b: 92).

Az Idegen nevek kiejtési szótárának (1974) tervezete is átesett a kötelező bizottsági tárgyalásokon, majd a jóváhagyás után 1974-ben jelent meg. A szótár közel negyvenezer idegen személy- és földrajzi név kiejtését adta meg. A szerkesztés során az volt a legfőbb elv, hogy azokon a helyeken, ahol az idegen szónak magyar nyelvű megfelelője volt, a szótár feltüntette a magyar írásmódot és ejtismódot.

Az Akadémiai Kiadó gondozásában megjelenő *A magyar szótárirodalom bibliográfiájának* (Magay 2004a, 2011²) fő célja az, hogy megismertesse az olvasókat az elmúlt évszázad hazai szótárkiadásával. Ezenkívül, a tervek között szerepel egy szótártani bibliográfia, mely az 1965-től napjainkig terjedő korszakot ölelné fel; illetve egy olyan

hiánypótló munka elkészítése is a célok között szerepel, amely a magyar szótártörténetről adna mély elméleti elemzést.

Az dolgozat első részében az elméleti alapokra helyeztem a hangsúlyt, a következőkben azonban a gyakorlati rész kerül a középpontba.

Írásom második része tartalmazza a fentebb már említett szótárkritikai bibliográfiát. Ebben a tartalmi egységben 20 év adatait vizsgáltam: időrendi csoportosítással kezdtem, majd az évenkénti lebontásban betűrendbe szedtem az adatokat. Egy-egy hivatkozási sor tartalmazza a kritika írójának nevét; a kritika megjelenési dátumát, a szótár készítőjének a nevét, és a munka címét; és a folyóiratra vonatkozó adatokat, ahol a kritika megjelent.

II. RECENZIÓK BIBLIOGRÁFIÁJA 1990–2010

1990.

H. Tóth Tibor 1990. Várkonyi Imre: Büssüi tájszótár. *Magyar Nyelv* LXXXVI, 1–2: 102–104.

Kiss Jenő 1990. Lőrincze Lajos: Bilingérezés. Szógyűjtemény Szentgál XVIII–XIX. századi nyelvéből. *Magyar Nyelvőr* 114, 3–4: 247–249.

Pásztor Emil 1990. A finn személynevek szótára. *Magyar Nyelv* LXXXVI, 1–2: 111–112.

Tusnády Gábor 1990. Füredi Mihály – Kelemen József (szerk.): A mai magyar nyelv szépprózai gyakorisági szótára. *Magyar Tudomány* XXXV, 9: 1121–1122.

1991.

Batári Gyula 1991. Hermann Péter: Magyar ki kicsoda 1990. *Magyar Tudomány* XXXVI, 3: 379–380.

Benkő László 1991. A magyar széppróza szótára. *Magyar Nyelv* LXXXVII, 3: 361–365.

Büky László 1991. Az Erdélyi magyar szótörténeti tár I. kötetének kiadásairól. *Magyar Nyelv* LXXXVII, 3: 382–383.

Gunda Béla 1991. Beck Mihály – Peschka Vilmos: Akadémiai kislexikon I–II. *Magyar Tudomány* XXXVI, 6: 761–763.

Kálmán Béla 1991. P. S. Pallas soknyelvű szótárának magyar adatai. *Magyar Nyelv* LXXXVII, 4: 499–509.

Kovács József László 1991. Szenci Molnár Albert: Dictionarium Latinoungaricum. Nürnberg, 1604. *Magyar Tudomány* XXXVI, 12: 1526–1528.

- Mikola Tibor 1991. Károly Rédei: Uralisches Etymologisches Wörterbuch I. *Nyelvtudományi Közlemények* 92, 1–2: 207–208.
- Végh Ferenc 1991. Margalits Ede: Magyar közmondások és közmondásszerű szólások. *Magyar Tudomány* XXXVI, 3: 377–379.

1992.

- Balogh Lajos 1992. Lőrincze Lajos: Bilingérezés. Szógyűjtemény Szentgál XVIII–XIX. századi nyelvéből. *Magyar Nyelv* LXXXVIII, 1: 111–112.
- Géczi János 1992. D. Major Klára (szerk.): Móra Lexikon I–II. *Iskolakultúra* II, 23–24: 106–107.
- Györke Zoltán 1992. Földes Csaba: Deutsch–ungarisches Wörterbuch sprachwissenschaftlicher Fachausdrucke. Német–magyar nyelvészeti szakkifejezések szótára. *Magyar Nyelv*, LXXXVIII, 4: 502–504.
- Kiss Jenő 1992. Az uráli etimológiai szótár. *Magyar Nyelv* LXXXVIII, 4: 398–410.
- Kiss Jenő 1992. Földes Csaba: Deutsch–ungarisches Wörterbuch sprachwissenschaftlicher Fachausdrucke. *Magyar Nyelvőr* 116, 3: 339–341.
- Kiss Lajos 1992. Az óegyházi szláv (ószláv) nyelv első etimológiai szótára. *Magyar Nyelv* LXXXVIII, 3: 347–351.
- Kertész Gyula 1992. Magyar és nemzetközi ki kicsoda 1992. *Magyar Tudomány* XXXVII, 7: 894–896.
- Pap Uzonka 1992. Fábián Pál – Magasi Péter: Orvosi helyesírási szótár. *Magyar Tudomány* XXXVII, 11: 1405–1406.
- Szűts László 1992. Kis Tamás: A magyar katonai szleng szótára. *Magyar Nyelvőr* 116, 3: 337–338.

1993.

- Bokor József 1993. Hegedűs Attila: Kisémedi tájszótár. *Magyar Nyelv* LXXXIX, 2: 241–243.
- Fekete Ilona 1993. Oláh Judit: Matematikai zseblexikon. *Magyar Tudomány* XXXVIII, 3: 362–363.
- Gregor Ferenc 1993. Etymologisches Wörterbuch des Ungarischen. *Magyar Nyelv* LXXXIX, 4: 485–489.
- Hadrovics László 1993. Etymologisches Wörterbuch des Ungarischen. *Magyar Tudomány* XXXVIII, 11: 1412–1415.

- Kiss Lajos 1993. Az egykori Keszthelyi járás helytörténeti lexikona. *Magyar Nyelv* LXXXIX, 1: 105–106.
- Mező András 1993. A helynevek új kézikönyve. *Magyar Nyelv* LXXXIX, 1: 1–10.
- Perger Imre 1993. Lelkes György (szerk.): Magyar helységnév-azonosító szótár. *Magyar Tudomány* XXXVIII, 8: 1035–1036.
- Szende Aladár 1993. Új Magyar Tájszótár III. K–M. *Magyar Nyelvőr* 117, 3: 371–378.
- Szendrei János 1993. Matematikai zseblexikon. *Iskolakultúra* III, 19: 40–41.
- Udvari István 1993. Magyar eredetű ruszin igék Hodinka Antal Ruszin–magyar igetárában. *Magyar Nyelv* LXXXIX, 1: 77–81.

1994.

- B. Lőrinczy Éva 1994. Kázmér Miklós: Régi magyar családnevek szótára. *Magyar Tudomány* XXXIX, 4: 506–508.
- Buza Péter 1994. Berza László (főszerk.): Budapest Lexikon. *Magyar Tudomány*, XXXIX, 6: 750–752.
- Büky László 1994. Erdélyi Magyar Szótörténeti Tár V. He–Jü. *Magyar Tudomány* XXXIX, 5: 622–624.
- Büky László 1994. Nyíri Antal: A müncheni kódex magyar–latin szótára. *Magyar Tudomány* XXXIX, 10: 1268–1270.
- Kincses Kovács Éva 1994. Dansk–Ungarsk Ordbog. Egy újonnan megjelent dán–magyar szótár. *Magyar Nyelvőr* 118, 3: 365–367.
- Kiss Lajos 1994. Patrick Hanks – Flavia Hodges: A dictionary of Surnames. *Magyar Nyelvőr* 118, 2: 253–254.
- Papp Ferenc 1994. Vértés Csaba (szerk.): A rendszerváltás szótára. *Magyar Nyelvőr* 118, 1: 106–107.
- Sperlágh Sándor 1994. Környezetvédelmi lexikon I–II. *Magyar Tudomány* XXXIX, 2: 251–253.
- Szabó József 1994. Nagy Géza: Bodrogi tájszótár. *Magyar Nyelvőr* 118, 3: 355–359.

1995.

- B. Lőrinczy Éva 1995. Elekfi László: Magyar ragozási szótár. *Magyar Nyelvőr* 119, 3: 348–352.
- Büky László 1995. Erdélyi Magyar Szótörténeti Tár VII. KL–Ly. *Magyar Tudomány* XL, 10: 1261–1262.

- Gerevich József 1995. J. Laplanche – J. B. Pontails – D. Lagache: A pszichoanalízis szótára. *Magyar Tudomány* XL, 7: 883–885.
- Györke Zoltán 1995. M. I. Dubrovin – Klaudy Kinga: Orosz szólások és közmondások képekben. *Magyar Nyelvőr* 119, 1: 85–88.
- Juhász Dezső 1995. Kázmér Miklós: Régi magyar családnevek szótára. *Magyar Nyelv* XCI, 1: 87–92.
- Kozocsa Sándor Géza 1995. Bánk bán-szótár. *Magyar Nyelv* XCI, 3: 378–381.
- Köpeczi Béla 1995. Magyar Nagylexikon. Társadalomtudományi szócikkek. *Magyar Tudomány* XL, 2: 229–231.
- Lázár A. Péter 1995. Cambridge International Dictionary of English. *Modern Nyelvoktatás* I, 1: 75–79.
- Pásztor Emil 1995. Az Új magyar irodalmi lexikon betűrendjéről. *Magyar Tudomány* XL, 10: 1269.
- Pete István 1995. Mirjana Burzan: Szerb–magyar igei vonzatok szótára. *Magyar Nyelvőr* 119, 1: 88–91.
- Répási Györgyné 1995. Толковый словарь рыночной экономики. *Modern Nyelvoktatás* I, 1: 79–80.
- Vekerdi László 1995. Magyar Nagylexikon. Természettudományi szócikkek. *Magyar Tudomány* XL, 2: 231–234.
- Végh Ferenc 1995. Székely György: Magyar színházművészeti lexikon. *Magyar Tudomány* XL, 1: 110–112.

1996.

- Bernáth Csilla 1996. Fejér Rita: Zur Geschichte der deutsch–ungarischen und ungarisch–deutschen Lexikographie. *Magyar Nyelvőr* 120, 3: 364–366.
- Büky László 1996. Elekfi László (szerk.): Magyar ragozási szótár. *Magyar Tudomány* XLI, 1: 110–112.
- Eöry Vilma 1996. Jakab László – Bölcskei András: Csokonai-szókincstár I. *Magyar Nyelv* XCII, 2: 218–221.
- Friss Péter 1996. Peter Kühn: Mein Schulwörterbuch. *Modern Nyelvoktatás* II, 4: 74–76.
- Hadrovics László 1996. Benkő Lóránd: Etymologisches Wörterbuch des Ungarischen. *Magyar Tudomány* XLI, 9: 1161–1164.
- Hegedűs Attila 1996. Három tájszótárról. *Magyar Nyelv* XCII, 2: 215–218.
- Lázár A. Péter 1996. Sandra Pyne – Allene Tuck: Oxford Dictionary of Computing For Learners of English. *Modern Nyelvoktatás* II, 4: 72–74.

- Mikó Pálné 1996. Bárdosi Vilmos – Karakai Imre: A francia nyelv lexikona. *Modern Nyelvoktatás* II, 3: 68–70.
- Monok István 1996. Egy botanikai szótársorozatról. *Iskolakultúra* VI, 9: 101–102.
- Nyomárkay István 1996. Egy XIX. századi magyar–délszláv (bunyevac–szerb–horvát) műszótár. *Magyar Nyelvőr* 120, 4: 450–458.
- Répási Györgyné 1996. Живая речь. Словарь разговорны х выражений. *Modern Nyelvoktatás* II, 4: 71–72.
- Rónai Béla 1996. Balogh Elemér: Göcseji szólások és közmondások. *Magyar Nyelv* XCII, 3: 359–362.
- Ruzsiczky Éva 1996. Az egynyelvű szótárak egy régi, de még ma is időszerű fajtájáról. *Magyar Nyelvőr* 120, 3: 343–353.
- Szakály Sándor 1996. Zsidi Vilmos (szerk.): Történeti földrajzi kislexikon. *Iskolakultúra* VI, 6–7: 157.
- Székely Gábor 1996. Dictionary of Russian and English Lexical Intensifiers. *Modern Nyelvoktatás* II, 3: 78–79.
- Tóth László 1996. Государственные языки в Российской Федерации. Энциклопедический словарь-справочник. *Modern Nyelvoktatás* II, 4: 69–71.

1997.

- Elekfi László 1997. A ragozási szótár és „Szókincsünk nyelvtani alakrendszere”. *Magyar Nyelvőr* 121, 2: 213–222.
- Elekfi László 1997. Mit tartalmaz a „Szókincsünk nyelvtani alakrendszere” című gyűjtemény? *Magyar Nyelv* XCIII, 1: 63–68.
- Honti László 1997. A szócsaládok minősítése az „Uralisches etymologisches Wörterbuch”-ban. *Magyar Nyelv* XCIII, 3: 336–339.
- Katona Lucia 1997. Hugh Trappes-Lomax: Oxford Learner’s Wordfinder Dictionary. *Modern Nyelvoktatás* III, 3: 75–77.
- Kiss Jenő 1997. Hiányszótár –nyelvjárási hiányszótár. *Magyar Nyelvőr* 121, 4: 459–467.
- Kiss Lajos 1997. Etymologisches Wörterbuch des Ungarischen. *Magyar Nyelv* XCIII, 3: 367–368.
- Kiss Jenő 1997. Német nyelvű magyar etimológiai szótár. *Magyar Nyelv* XCIII, 2: 168–183.
- Sebestyén Árpád 1997. Grétsy László (szerk.): Nyelvművelő kézisztár. *Magyar Nyelvőr* 121, 1: 98–102.
- Tóth László 1997. Fábián Zsuzsanna: Olasz–magyar melléknévi vonzatszótár. *Modern Nyelvoktatás* III, 1–2: 121–123.

Tóthné Litovkina Anna 1997. A Picture Dictionary of English Idioms. *Modern Nyelvoktatás* III, 3: 88–89.

1998.

Budai László 1998. Az angol ige valenciaszótára és a valencia alapján történő újraosztályozása. *Modern Nyelvoktatás* IV, 2–3: 33–44.

Büky Béla 1998. Paczolay Gyula: European Proverbs in 55 Languages. Európai közmondások 55 nyelven. *Magyar Nyelvőr* 122, 2: 236–237.

Kiss Jenő 1998. Tájszavak és tájszótárak – régi kérdéskör, új problémák. *Magyar Nyelvőr* 122, 4: 427–438.

Mikó Pálné 1998. Bárdosi Vilmos: Francia–magyar szólásszótár. *Modern Nyelvoktatás* IV, 2–3: 126–127.

Pusztai Ferenc 1998. Etymologisches Wörterbuch des Ungarischen. Band III. Register. *Magyar Nyelvőr* 122, 1: 104–106.

Szentgyörgyi Zsuzsa 1998. Nagy Ferenc: Magyar Tudóslexikon A-tól Zs-ig. *Magyar Tudomány* XLIII, 7: 888–890.

1999.

Bajkó István Zsigmond 1999. Dragaschnik – H. Pogány – Muráth – Zserdin: Wirtschaft & Sozialpolitik aktuell. Wörterbuch Deutsch–Ungarisch, Ungarisch–Deutsch. *Modern Nyelvoktatás* V, 1: 75–76.

Éder Zoltán 1999. Szótárirodalmunk történetének mostohagyermek. *Magyar Nyelv* XCV, 4: 404–412.

Fóris Ágota 1999. Kiss Gábor: Magyar Szókincstár. *Modern Nyelvoktatás* V, 2–3: 106–107.

Gerstner Károly 1999. Vörös Éva: Egzotikus gyümölcsök magyar neveinek történeti-etimológiai szótára. *Magyar Nyelv* XCV, 2: 229–234.

Hajdú Mihály 1999. Lelkes György: Magyar helységnév-azonosító szótár. *Magyar Nyelvőr* 123, 3: 364–366.

Horváth Mária 1999. Wörterbuch der Wiener Mundart. *Magyar Nyelv* XCV, 4: 480–485.

Minya Károly 1999. Magyar helyesírási szótár. *Magyar Nyelvőr* 123, 4: 496–498.

Molnár László 1999. Idegen szavak a filozófiában. *Magyar Tudomány* XLIV, 1: 122–124.

Pajzs Júlia 1999. Ország László – Magay Tamás: Angol–magyar nagyszótár. Ország László – Futász Dezső – Kövecses Zoltán: Magyar–angol nagyszótár. *Magyar Nyelvőr* 123, 2: 245–248.

Pusztai Ferenc 1999. Magyar Szókincstár. *Magyar Tudomány* XLIV, 2: 197–200.

- Répási Györgyné 1999. Deutsch–russisches Wörterbuch der umgangssprachlichen und saloppen Lexik. *Modern Nyelvoktatás* V, 1: 78–80.
- Róna Annamária 1999. Bart István: Angol–magyar kulturális szótár. *Modern Nyelvoktatás* V, 1: 74–75.
- Szende Aladár 1999. Kiss Gábor: Magyar szókinctár. *Magyar Nyelvőr* 123, 2: 249–252.

2000.

- Albert Sándor 2000. Kelemen Tiborné – Pap Gábor (szerk.): Magyar–francia rag- és névutószótár. *Modern Nyelvoktatás* VI, 1: 72–74.
- Bán Ervin 2000. Kelemen Tiborné – Pap Gábor: Magyar–francia rag- és névutószótár. *Magyar Nyelv* XCVI, 3: 383–384.
- Fehértői Katalin 2000. A magyarországi középkori latinság szótára. *Magyar Nyelv* XCVI, 2: 239–244.
- Fodor István 2000. Szlang – bizalmas köznyelv. Gondolatok két új szótár kapcsán. *Magyar Nyelvőr* 124, 2: 248–253.
- Holczer József 2000. Ami a Magyar helyesírási szótárból kimaradt. *Magyar Nyelvőr* 124, 2: 266–269.
- Kispál Tamás 2000. Hessky Regina (főszerk.): Német–magyar kézisztár. *Modern Nyelvoktatás* VI, 4: 77–79.
- Kozma Ida Zsuzsanna 2000. Quicktionary. *Iskolakultúra* X, 8: 110–112.
- Kóbor Márta 2000. Angol–magyar bank- és tőzdesztár. *Iskolakultúra* X, 8: 108–110.
- Lázár A. Péter 2000. Sally Wehmeier – Michael Ashby: Oxford Advanced Learner’s Dictionary. *Modern Nyelvoktatás* VI, 2–3: 114–116.
- Lovas Eszter 2000. Robert Galisson – Jean-Claude André: Dictionnaire de noms de marques courants. Essai de lexiculture ordinaire. *Modern Nyelvoktatás* VI, 2–3: 120–122.
- Mikó Pálné 2000. Rendhagyó gondolatok egy rendhagyó szótárról. *Fordítástudomány* II, 2: 112–114.
- Nagy Klára 2000. A Magyar Szókinctár CD–ROM-on. *Iskolakultúra* X, 8: 106–108.
- Nagy Levente 2000. Bethlen Miklós “ezer vagy kétezer szavas” latin–román–magyar szójegyzéke. *Magyar Nyelv* XCVI, 3: 332–342.
- Novacsek Adrienn 2000. Magyar–spanyol képes szótár. *Iskolakultúra* X, 8: 98–100.
- Oszetzky Éva 2000. Pálffy Miklós: Francia–magyar kézisztár. *Modern Nyelvoktatás* VI, 4: 75–77.
- Pásztor Emil 2000. Határozószóink szótári világa. *Magyar Nyelv* XCVI, 4: 459–465.

- Rákosi Viktória 2000. Az új német–magyar és magyar–német nagyszótár. *Iskolakultúra* X, 8: 96–98.
- Ruzsiczky Éva 2000. Kell-e új magyar szinonimaszótár? *Magyar Nyelv* XCVI, 2: 163–170.
- Sümegi Szilvia 2000. Kínai–magyar szótár. *Iskolakultúra* X, 8: 102–104.
- Szabó M. Helga 2000. Lancz Edina – Steven Berbeco: A magyar jelnyelv szótára. *Nyelvtudományi Közlemények* 97: 385–388.
- Székács Anna 2000. Gy. Horváth László: Japán kulturális lexikon. *Modern Nyelvoktatás* VI, 2–3: 122–124.
- Székely Gábor 2000. Halász Előd – Földes Csaba – Uzonyi Pál: Magyar–német nagyszótár. Német–magyar nagyszótár. *Modern Nyelvoktatás* VI, 2–3: 111–112.
- Varga Diána Judit 2000. Francia–magyar elektronikus szótár. *Iskolakultúra* X, 8: 104–106.
- Vágó Livia 2000. Angol–magyar kulturális szótár. *Iskolakultúra* X, 8: 100–102.
- V. Raisz Rózsa 2000. Ruzsiczky Éva: Szinonimaszótár diákoknak. *Magyar Nyelvőr* 124, 4: 529–531.
- Wallendums Tünde 2000. Shuttleworth, Mark – Cowie, Moira: Dictionary of Translation Studies. *Fordítástudomány* II, 2: 126–128.
- Zaich Gábor 2000. Mészáros Edit – Raisa Širmankina: Erza–mordvin–magyar szótár. *Nyelvtudományi Közlemények* 97: 335–344.

2001.

- Bokor József 2001. Szabó József: Koppány menti tájszótár. *Magyar Nyelvőr* 125, 4: 498–500.
- Csepregi Márta 2001. Varga Judit – Saarinen Sirkka: Veikö kissa kielen? Finn–magyar frazeológiai szótár. *Nyelvtudományi Közlemények* 98: 323–328.
- Cs. Jónás Erzsébet 2001. Gáldi László – Uzonyi Pál: Orosz–magyar szótár. Magyar–orosz szótár. *Modern Nyelvoktatás* VII, 1: 63–65.
- Fóris Ágota 2001. Cigány szótárak. *Iskolakultúra* XI, 12: 122–127.
- Horváth Brigitta 2001. Lancz Edina – Steven Berbeco: A Magyar Jelnyelv szótára. *Modern Nyelvoktatás* VII, 4: 73–75.
- Kiss Mónika 2001. Kelemen Tiborné – Pap Gábor: Magyar–francia rag- és névutószótár. *Alkalmazott Nyelvtudomány* I, 2: 128–130.
- Koloszár Ibolya 2001. Thomas C. Dahn: Wörterbuch der ungarischen Umgangssprache. *Modern Nyelvoktatás* VII, 2–3: 126–127.
- Menus Borbála 2001. Gerstner Károly: Német vonatkoztatású elemek újabb etimológiai szótárainkban. *Modern Nyelvoktatás* VII, 2–3: 120–122.
- M. Nagy Ilona 2001. A régi finn irodalmi nyelv szótára. *Magyar Nyelv* XCVII, 4: 501–505.

- Sz. Egerszegi Erzsébet 2001. Szablyár Anna – Fazekas Johanna: Német szókincskönyv. *Modern Nyelvoktatás* VII, 2–3: 113–115.
- Szabó József 2001. Dallos Nándor – Perti János: Hosszúhetényi szótár. Hosszúhetényi Honismereti Füzetek 3. *Magyar Nyelvőr* 125, 2: 261–264.
- Tamássyné Bíró Magdolna 2001. Pomázi Gyöngyi (szerk.): Magyar–német zsebszótár. Dávid Gábor (szerk.): Német–magyar zsebszótár. *Modern Nyelvoktatás* VII, 2–3: 124–126.

2002.

- Bodnár Ildikó – Kegyesné Szekeres Erika 2002. A Magyar szókincstár és felhasználási lehetőségei. *Alkalmazott Nyelvtudomány* II, 1: 89–103.
- Cs. Jónás Erzsébet 2002. Bartos Tibor: Magyar szótár. Egymást magyarázó szavak és fordulatok tára 1–2. *Modern Nyelvoktatás* VIII, 4: 65–66.
- Deme László 2002. Ismét az Új magyar tájszótárról. Ezúttal a 4. és az 5. kötet kapcsán. *Magyar Nyelvőr* 126, 4: 385–391.
- Fóris Ágota 2002. Beás–magyar szótárak. *Iskolakultúra* XII, 5: 101–102.
- Fóris Ágota 2002. Freckay János: Mesterségek szótára. *Fordítástudomány* IV, 2: 126–128.
- Gradwohl Eszter 2002. Egy német–magyar, magyar–német kétnyelvű értelmező szakszótár. *Iskolakultúra* XII, 5: 106–109.
- Hasan Eren 2002. A magyarok etimológiai szótáráról. *Magyar Nyelv* XCVIII, 4: 385–395.
- Hegedűs Attila 2002. Változó szókészlet – változatlan tájszótárak. *Magyar Nyelv* XCVIII, 2: 147–155.
- Hell György 2002. Uzonyi Pál: Német nyelvtani lexikon A–Z. *Modern Nyelvoktatás* VIII, 1: 75–76.
- Hesz Györgyi 2002. MoBiMouse – a fordító egér. *Iskolakultúra* XII, 5: 104–106.
- Jankovics Mária 2002. Gyömörey Erzsébet – Nyikulina Nagyezsda: Orosz–magyar nyelvi kalauz. *Modern Nyelvoktatás* VIII, 2–3: 116–118.
- Juhász Dezső 2002. Tóth Valéria (szerk.): Ómagyar helyneveink világa. *Magyar Tudomány* XLVII, 11: 1534–1537.
- Kemény Gábor 2002. Büky László: Füst Milán metaforahasználatának alapjai (szótárszerű feldolgozásban). *Magyar Nyelvőr* 126, 4: 507–508.
- Kicsi Sándor András 2002. Kiss Gábor (szerk.): Magyar szókincstár. *Nyelvtudományi Közlemények* 99: 334–338.
- Kiss Jenő 2002. Tájszótárírás és tájszótárak. *Magyar Nyelv* 126, 4: 391–416.
- Márkus Éva – Márkus Katalin 2002. A Magyar–Ország- és a Varga–Lázár-féle magyar–angol középszótárak összehasonlítása. *Iskolakultúra* XII, 5: 95–99.

- Mokány Sándor 2002. Gondolatok egy “magyaros” tájszótár kapcsán. *Magyar Nyelv* XCVIII, 2: 133–140.
- Molnár Krisztina 2002. Számítástechnikai fogalmak értelmező szótára. *Iskolakultúra* XII, 5: 109–111.
- Molnár Krisztina 2002. Microsoft Számítógép–szótár. *Modern Nyelvoktatás* VIII, 2–3: 122–123.
- Nagy Ágnes 2002. Egy horvát–magyar képes szótár. *Iskolakultúra* XII, 5: 102–104.
- Pásztor Emil 2002. Fercsik Erzsébet: Helyesírási kalauz I. *Magyar Nyelvőr* 126, 1: 118–119.
- Pusztai Ferenc 2002. Gerstner Károly: A német vonatkozású elemek újabb etimológiai szótárainkban. *Magyar Nyelv* XCVIII, 2: 222–225.
- Szabó József 2002. Változó tájszótárak – változatlan megítélés. *Magyar Nyelv* XCVIII, 4: 473–477.
- Varga Diána Judit 2002. Magyar–francia kéziszótár. *Iskolakultúra* XII, 5: 99–101.
- Vida Gábor 2002. Láng István: Környezet- és természetvédelmi lexikon. *Magyar Tudomány* XLVII, 10: 1397–1399.

2003.

- Ablonczyné Mihályka Livia 2003. Olasz–magyar szójegyzék az EU Magyarországról írt véleményéhez. *Iskolakultúra* XIII, 6–7: 140–142.
- Bakonyi István – Konczosné Szombathelyi Márta 2003. Mihalovics Árpád – Révay Valéria: Hétnyelvű politikai és diplomáciai glosszár. *Modern Nyelvoktatás* IX, 1: 87–88.
- Bérces Emese 2003. Nagy magyar helyesírási szótár. *Iskolakultúra* XIII, 6–7: 145–149.
- Cserhátiné Ács Adrienne 2003. Jankovics Mária: Betűszók és szóösszevonások szótára. *Modern Nyelvoktatás* IX, 4: 82–84.
- Kiss Lajos 2003. Benderli Gün – Gülen Yilmaz – Kakuk Zsuzsa – Tasnádi Edit: Magyar–török szótár. *Magyar Nyelv* XCIX, 1: 92–94.
- Kollár Andrea 2003. Olasz köznyelvi értelmező nagyszótár. *Iskolakultúra* XIII, 6–7: 139–140.
- Kováts Anna 2003. Egy régi magyar szótár: „A magyar nyelv teljes szótára”. *Iskolakultúra* XIII, 6–7: 142–145.
- Lanstyák István 2003. A Magyar értelmező kéziszótár a nyelvhelyesség fogságában. *Magyar Nyelvőr* 127, 4: 370–388.
- Lázár A. Péter 2003. Angol–magyar tanulói szótár – magyar–angol mutatóval. *Modern Nyelvoktatás* IX, 4: 66–68.
- Nemes Magdolna 2003. Új magyar tájszótár IV. (N–S). *Magyar Nyelv* XCIX, 4: 496–498.

- Pálffy Miklós 2003. Két magyar–német szótár egybevetésének tanulságai. *Modern Nyelvoktatás* IX, 2–3: 109–114.
- Pálffy Miklós 2003. Bárdosi Vilmos (főszerk.): Magyar szólástár. Szólások, helyzetmondatok, közmondások értelmező és fogalomköri szótára. *Modern Nyelvoktatás* IX, 4: 69–70.
- Pusztai Ferenc 2003. Lexikográfiai kérdések és válaszok az átdolgozott Magyar értelmező kéziszótárban. *Magyar Nyelvőr* 127, 4: 362–370.
- Rákosi Viktória 2003. Az osztrák értelmező szótár (ÖWB). *Iskolakultúra* XIII, 6–7: 135–139.
- Reder Anna 2003. A De Gruyter DaF egynyelvű német iskolai szótára. *Iskolakultúra* XIII, 6–7: 134–135.
- Róna Annamária 2003. Gáspár Anikó: Angol–magyar varázsszótár Harry Potter rajongóknak. *Modern Nyelvoktatás* IX, 2–3: 133–136.
- Sulyok Hedvig 2003. Fóris Ágota (szerk.): Magyar–olasz műszaki tudományos szótár. Vocabolario tecnico–scientifico ungherese–italiano. *Alkalmazott Nyelvtudomány* III, 1: 126–131.
- Szász Ferenc 2003. Györffy Miklós: Német–magyar kulturális szótár. *Modern Nyelvoktatás* IX, 2–3: 117–120.
- Szöllősy Éva 2003. Az OALD legújabb kiadása. *Iskolakultúra* XIII, 6–7: 149–151.
- Tompos Anikó 2003. Vizuális szótár – a főnevek illusztrált enciklopédiája. *Iskolakultúra* XIII, 6–7: 151–152.

2004.

- Bérces Edit 2004. Herbert Haag – Gerald Haag: Dictionary. Sport. Physical Education. Sport Science. *Alkalmazott Nyelvtudomány* IV, 2: 115–118.
- Cserhátiné Ács Adrienne 2004. Jankovics Mária: Betűszók és szóösszevonások szótára. *Modern Nyelvoktatás* X, 2–3: 114–115.
- Cs. Jónás Erzsébet 2004. Fenyvesi István: Orosz–magyar és magyar–orosz szlengszótár. *Modern Nyelvoktatás* X, 1: 66–69.
- Dávid Mária 2004. Egy háromnyelvű (angol, eszperantó, magyar) tematikus szótársorozat. Koutny Ilona: Angol–Eszperantó–Magyar Kisszótár: Tanulás és Munka. Koutny Ilona: Angol–Eszperantó–Magyar Kisszótár: Nyelv és Kommunikáció. *Iskolakultúra* XIV, 6–7: 217–219.
- Éder Zoltán 2004. Magyar értelmező kéziszótár. *Magyar Nyelv* C, 2: 146–159.
- Fodor István 2004. Gondolatok a Magyar értelmező kéziszótár második, átdolgozott kiadásához. *Magyar Nyelv* C, 2: 234–236.

- Fóris Ágota 2004. Fábián Zsuzsanna – Danilo Gheno: Sapiienti sat. Olasz–magyar kifejezések és szólások tára. *Iskolakultúra* XIV, 6–7: 210–212.
- Gerstner Károly 2004. Új magyar tájszótár. *Nyelvtudományi Közlemények* 101: 217–223.
- Horváth Mária 2004. Meddig él az Értelmező Szótár? *Magyar Nyelv* C, 2: 231–234.
- Kiss Jenő 2004. Egy régi–új nyelvi sikerkiadvány: a Magyar értelmező kéziszótár. *Magyar Tudomány* XLIX, 5: 670–673.
- Kováts Anna 2004. Forgács Tamás: Magyar szólások és közmondások szótára. *Iskolakultúra* XIV, 6–7: 208–210.
- Lázár A. Péter 2004. Kétnyelvű CD–ROM nagyszótárak. *Modern Nyelvoktatás* X, 2–3: 133–137.
- Márkus Katalin 2004. PASSWORD – az új szótártípus. Magay Tamás: Password English–Hungarian Learner’s Dictionary Angol–magyar tanulói szótár. *Iskolakultúra* XIV, 6–7: 212–217.
- Mátai Mária 2004. Jakab László: A Jókai–kódex mint nyelvi emlék szótárszerű feldolgozásban. *Magyar Nyelv* C, 1: 110–114.
- Morvay Károly 2004. Bárdosi Vilmos: Magyar szólástár. *Magyar Nyelvőr* 128, 1: 104–109.
- Nagy Borbála Cecília 2004. Oxford Student’s Multimedia CD–ROM Dictionary. *Modern Nyelvoktatás* X, 2–3: 131–133.
- Nagy Marcell 2004. Az új olasz pseudo–szótár: az „ellenséges betörés”. Csiffáry Tamás: Magyar–olasz szótár és Olasz–magyar szótár. *Iskolakultúra* XIV, 6–7: 219–222.
- Pálffy Miklós 2004. Konrád Miklós: Magyar–francia kisszótár. *Modern Nyelvoktatás* X, 4: 80–82.
- Rákosi Viktória 2004. Bárdosi Vilmos: Magyar szólástár. Szólások, helyzetmondatok, közmondások értelmező és fogalomköri szótára. *Iskolakultúra* XIV, 6–7: 206–208.
- Sulyok Hedvig 2004. Fábián Zsuzsanna – Danilo Gheno: Olasz–magyar kifejezések és szólások szótára. *Alkalmazott Nyelvtudomány* IV, 2: 113–115.
- Szathmári István 2004. Forgács Tamás: Magyar szólások és közmondások szótára. *Magyar Nyelv* C, 1: 103–105.
- Székely Gábor 2004. Bassola Péter: Német–magyar főnévi valenciászótár. *Modern Nyelvoktatás* X, 4: 79–80.
- Tóth Ákos 2004. PONS. Großwörterbuch Deutsch als Fremdsprache. *Modern Nyelvoktatás* X, 2–3: 119–121.

2005.

- Bérces Edit 2005. Sportmenedzser–szótár. *Iskolakultúra* XV, 5: 121–124.

- Bérces Emese 2005. Magyar nyelvhelyességi lexikon. *Iskolakultúra* XV, 5: 136–142.
- B. Papp Eszter 2005. Magay Tamás: Angol és amerikai kifejezések szótára. *Iskolakultúra* XV, 12: 143–146.
- Büky László 2005. Zrínyi–szótár. Zrínyi Miklós életművének magyar szókészlete. *Magyar Nyelv* CI, 3: 357–363.
- Cserép Attila 2005. Bárdos Vilmos: Magyar szólástár. *Magyar Nyelv* CI, 1: 96–104.
- Cs. Jónás Erzsébet 2005. Bart István: Русским о венграх. Культурологический словарь. *Modern Nyelvoktatás* XI, 2–3: 96–98.
- Fóris Ágota 2005. Az Európai Unió hivatalos kifejezéstára. *Iskolakultúra* XV, 5: 145–149.
- Fóris Ágota 2005. Tótfalusi István: Idegenszó–tár. Idegen szavak értelmező és etimológiai szótára. *Fordítástudomány* VII, 1: 130–133.
- G. Bogár Edit 2005. Natalija Nyikolajevna Kolpakova – Balázs József Attila: Magyar–orosz kisdéd szótár. *Magyar Nyelv* CI, 1: 83–87.
- Hasan Eren 2005. A török nyelv etimológiai szótára és a magyar nyelvtörténet. *Magyar Nyelv* CI, 3: 275–282.
- Hoffmann István 2005. Fehértói Katalin: Árpád–kori személynévtár (1000–1301). *Nyelvtudományi Közlemények* 102: 300–311.
- Kispál Tamás 2005. Két új frazeológiai szótár. *Iskolakultúra* XV, 5: 133–136.
- Kispál Tamás 2005. Hessky Regina: Magyar–német kéziszótár. *Magyar Nyelv* CI, 1: 81–83.
- Kiss Mónika 2005. A „faux amis” szótárak lexikográfiai elemzésének lehetőségei. *Modern Nyelvoktatás* XI, 2–3: 43–57.
- Kuttor Eszter 2005. Közhelyszótár. *Iskolakultúra* XV, 5: 130–133.
- Magay Tamás 2005. Magyar–angol környezetvédelmi értelmező szótár. *Magyar Tudomány* L, 11: 1468–1471.
- Maruszki Judit 2005. Sárközy Mátyás: Mit is jelent? *THL* 2: 160–161
- Osztetzky Éva 2005. Pálffy Miklós: Francia–magyar, Magyar–francia tanulószótár érettségizőknek, nyelvvizsgázóknak. *Modern Nyelvoktatás* XI, 1: 82–83.
- Papp Eszter 2005. Idegenszó–tár. *Iskolakultúra* XV, 5: 127–130.
- Pálffy Miklós 2005. Ádám Péter: Francia–magyar kulturális szótár. *Modern Nyelvoktatás* XI, 1: 77–79.
- Renteria Anna-Mária 2005. Spanyol–magyar kisszótár. *Modern Nyelvoktatás* XI, 1: 79–80.
- Sulyok Hedvig 2005. Maria Teresa Angelini – Fábián Zsuzsanna: Olasz–magyar főnévi valenciászótár. *Modern Nyelvoktatás* XI, 2–3: 117–118.
- Szabó József 2005. Balogh Lajos: Büki tájszótár. *Magyar Nyelv* CI, 3: 363–366.
- Szöllősy Éva 2005. The Oxford Compact English Dictionary. *Iskolakultúra* XV, 5: 142–145.

- Tötös Miklós 2005. Bibliai lexikon. *Iskolakultúra* XV, 5: 124–127.
- Vargáné Kiss Katalin 2005. Angol–magyar tematikus gazdasági szókincstár. *Modern Nyelvoktatás* XI, 2–3: 92–94.
- Vargha Katalin 2005. T. Litovkina Anna: Magyar közmondástár. *Magyar Tudomány* L, 12: 1620–1622.

2006.

- Ágoston Mihály 2006. Nyelvművelő kézisztár. *Magyar Nyelvőr* 130, 2: 271–289.
- Barta Péter 2006. T. Litovkina Anna: Magyar közmondástár. *Magyar Nyelv* CII, 3: 366–368.
- Bárányné Komári Erzsébet 2006. Udvari István: Magyar–ukrán szótár 1. A–Ly. *Magyar Nyelv* CII, 1: 108–110.
- Boronkai Dóra 2006. T. Litkovina Anna: Magyar közmondástár. *Alkalmazott Nyelvtudomány* VI, 1–2: 208–212.
- B. Papp Eszter 2006. Magyar közmondások orosz szemmel. T. Litovkina Anna: Magyar közmondástár. Közmondások értelmező szótára példákkal szemlélítve. *Iskolakultúra* XVI, 6: 131–133.
- Csák Éva 2006. D. Herberg – M. Kinne – D. Steffens: Neuer Wortschatz. Neologismen der 90er Jahre im Deutschen. *Modern Nyelvoktatás* XII, 3–4: 112–116.
- Czékmán Orsolya 2006. Matematika lexikon az oktatásban. Varga Tamás: Matematika lexikon matematika-tanároknak, szülőknek, matematikát tanulóknak. *Iskolakultúra* XVI, 6: 133–136.
- Csontos Nóra 2006. Zaicz Gábor (főszerk.): Etimológiai szótár. *THL* 2 1–2: 201–203.
- Fodor István 2006. Fehértói Katalin: Árpád-kori személynévtár (1000–1031). *Magyar Nyelvőr* 130, 2: 238–243.
- Fodor István 2006. Zaicz Gábor: Etimológiai szótár: magyar szavak és toldalékok eredete. *Magyar Nyelvőr* 130, 4: 511–513.
- Gerstner Károly 2006. Zaich Gábor: Etimológiai szótár. Magyar szavak és toldalékok eredete. *Nyelvtudományi Közlemények* 103: 260–267.
- Haulis Zoltán 2006. Egy televíziós, filmes szakmai szótár. Pearson, Roberta E. – Simpson, Philip: Critical Dictionary of Film and Television Theory. *Iskolakultúra* XVI, 6: 136–139.
- Kollár Andrea 2006. Angelini, Maria Teresa – Fábián Zsuzsanna: Olasz–magyar főnévi valenciasszótár. Dizionario italiano–ungherese della valenza dei nomi. *Iskolakultúra* XVI, 6: 139–141.

- Morvay Károly 2006. T. Litovkina Anna: A bőség kellemetes zavara. Gondolatok a Magyar közmondástárról. *Magyar Nyelvőr* 130, 3: 371–377.
- Ötvös Zoltánné 2006. Bárdosi Vilmos – Kiss Gábor: 3000 magyar közmondás és szójárás betűrendes értelmező dióhéjszótára. 5000 magyar állandó szókapcsolat betűrendes értelmező dióhéjszótára. *Modern Nyelvoktatás* XII, 3–4: 124–125.
- Sebestyén Árpád 2006. Kálnási Árpád: Debreceni cívis szótár. *Magyar Nyelvőr* 130, 2: 243–247.
- Szathmári István 2006. Forgács Tamás: „Állati” szólások és közmondások. A felfuvalkodott békától a szomszéd tehénig. *Magyar Nyelvőr* 130, 4: 510–511.
- Szöllősy Éva 2006. George L. Nagy: Thesaurus of English Idioms. Angol idiómák tezaurusza. *Modern Nyelvoktatás* XII, 2: 84–86.
- Szöllősy Éva 2006. Sokfunkciós angol egynyelvű szótár haladóknak, számítógépre. Della Summers: LONGMAN Dictionary of Contemporary English [LDOCE]. *Iskolakultúra* XVI, 6: 141–144.
- Vargáné Kiss Katalin 2006. Gadsby, Adam: Longman Business English Dictionary. *Iskolakultúra* XVI, 6: 144–146.

2007.

- Bárányné Komári Erzsébet 2007. Udvari István: Magyar–ukrán szótár 2. M–Zs. *Magyar Nyelv* CIII, 4: 502–504.
- Fodor István 2007. Nyelvészeti jegyzetek a Tinta Könyvkiadó három szótárával kapcsolatban. *Modern Nyelvoktatás* XIII, 1: 73–76.
- Juhász Dezső 2007. Hoffmann István (szerk.): Korai magyar helynévszótár. 1000–1350. 1. Abaúj–Csongrád vármegye. *Nyelvtudományi Közlemények* 104: 292–298.
- Magay Tamás 2007. Forgács Tamás, „Állati” szólások és közmondások. *Magyar Nyelv* CIII, 3: 363–367.
- Mátai Mária 2007. Zaicz Gábor: Etimológiai szótár. *Magyar Nyelv* CIII, 2: 226–231.
- Szentgyörgyi Rudolf 2007. Hoffmann István: Korai magyar helynévszótár 1000–1350. I. Abaúj–Csongrád vármegye. *Magyar Nyelv* CIII, 2: 231–236.
- Pintér Tibor 2007. Minya Károly: Új szavak I. Nyelvünk 1250 új szava értelmezésekkel és példamondatokkal. *Modern Nyelvoktatás* XIII, 2–3: 79–81.
- Zoltán András 2007. Széljegyzetek az „Etimológiai szótár”-hoz. *Magyar Nyelv* CIII, 2: 208–223.

2008.

- Balogh Péter 2008. Bárdosi Vilmos – Szabó Dávid: Francia–magyar kéziszótár. *Fordítástudomány X*, 1: 107–112.
- Bérces Emese 2008. Ittészné Kövendi Kata: Magyar–angol zenei szaknyelvi szótár. English–Hungarian Dictionary of Musical Terminology. *Magyar Terminológia* 1, 1: 146–153.
- Czékmán Orsolya 2008. Schied, Harald – Kindinger, Dieter: Mathematik I. Ein Lexikon zur Schulmathematik für das 5. bis 10. Schuljahr. *Magyar Terminológia* 1, 1: 129–132.
- Cseh Márta 2008. Péics Hajnalka – Rozsnyik Andrea: Magyar–szerb–angol matematikai szótár. *Magyar Terminológia* 1, 1: 132–134.
- Cs. Jónás Erzsébet 2008. Burget Lajos: Retró szótár. Korfestő szavak a második világháborútól a rendszerváltásig. *Modern Nyelvoktatás XIV*, 4: 59–62.
- Dénes Éva Ilona 2008. Vizi Katalin: Angol–magyar alapszótár és Magyar–angol alapszótár. *Modern Nyelvoktatás XIV*, 3: 89–90.
- Elekfi László 2008. „A magyar nyelv nagyszótára” első két kötetről. *Magyar Nyelv CIV*, 1: 11–21.
- Földesi András 2008. Nyelvművelés szótárfokon. *Magyar Nyelvőr* 132, 1: 105–111.
- Góczán Bettina 2008. Vass Ödön: Hajózási értelmező szótár: Hivatásos és kedvtelési hajósoknak, tengerészeknek. *Magyar Terminológia* 1, 2: 297–305.
- Gömöri Mirjam 2008. Bartos Huba – Hamar Imre: Kínai–magyar szótár. *Magyar Terminológia* 1,1: 143–146.
- Háhn Judit 2008. Mozsárné Magay Eszter – P. Márkus Katalin: Angol–magyar, Magyar–angol tanulószótár érettségizőknek és nyelvvizsgázóknak. *Modern Nyelvoktatás XIV*, 4: 68–70.
- Kicsi Sándor András 2008. Vörös Éva: A magyar gyógynövények neveinek történeti-etimológiai szótára. *Magyar Nyelv CIV*, 4: 499–500.
- Kult Katalin 2008. A jDictionary szótáralkalmazás. *Magyar Terminológia* 1, 1: 137–143.
- Maruszki Judit 2008. Eöry Vilma (főszerk.): Értelmező szótár + Értelmezések, példamondatok, szinonimák, ellentétek, szólások, közmondások, nyelvhasználati tanácsok és fogalomkörü csoportok. *THL2* 1–2: 147–150.
- Oszetzky Éva 2008. Körmendy Mariann: Des mots sans mal. Tematikus francia szókincsgyűjtemény érettségizőknek és nyelvvizsgázóknak. *Modern Nyelvoktatás XIV*, 4: 75–76.
- Szentgyörgyi Rudolf 2008. Eöry Vilma: Értelmező szótár+. *Magyar Nyelv CIV*, 3: 366–369.
- Tamás Dóra 2008. Oroszi Sándor: Közgazdasági fogalomtár és angol–magyar szótár. *Magyar Terminológia* 1,1: 134–137.

- Szöllősy Éva 2008. Jack C. Richards – Richard Schmidt: Dictionary of Language Teaching & Applied Linguistics. *Modern Nyelvoktatás* XIV, 1–2: 128–130.
- Tóthné Bükki Edit 2008. Molnár Judit: Magyar–német szó- és kifejezésgyűjtemény – az EU-csatlakozás után. *Modern Nyelvoktatás* XIV, 1–2: 136–137.
- Vogelné Takács Gabriella 2008. Hessky Regina – Iker Bertalan: Német–magyar, Magyar–német tanulószótár érettségizőknek és nyelvtanulóknak. *Modern Nyelvoktatás* XIV, 4: 70–73.

2009.

- Adamik Tamás – Bencze Lóránt 2009. Szathmári István: Alakzatlexikon. *Magyar Nyelvőr* 133, 1: 105–117.
- B. Papp Eszter 2009. A visual thesaurus. *Modern Nyelvoktatás* XV, 3: 92–94.
- Czégény Zoltán 2009. Parapatics Andrea: Szlengszótár. *Magyar Terminológia* 2, 2: 287–291.
- Cseke Judit 2009. Egy online japán szótár: a WAKAN project. *Magyar Terminológia* 2, 1: 140–147.
- Elekfi László 2009. Burget Lajos: Retró szótár. Korfestő szavak a második világháborútól a rendszerváltásig. *Modern Nyelvoktatás* XV, 4: 70–73.
- Erdősi Vanda 2009. Sztanó László: Olasz–magyar kulturális szótár. *Fordítástudomány* XI, 1: 134–138.
- Huszár Ágnes 2009. Fercsik Erzsébet – Raátz Judit: Keresztnevek enciklopédiája. A leggyakoribb női és férfinevek. *Modern Nyelvoktatás* XV, 3: 65–67.
- H. Varga Márta 2009. А. Н. Тихонов – Р. И. Хашимов: Энциклопедический словарь-справочник лингвистических терминов и понятий. Русский язык. Том 1–2. *Nyelvtudományi Közlemények* 106: 397–402.
- Kornyané Szoboszlai Ágnes 2009. Szótár kék-fehérben – néhány gondolat. Jakab László: Finn–magyar diákszótár. *Nyelvtudományi Közlemények* 106: 382–387.
- Kulcsár Erika Csilla 2009. Patrice, Pavis: Színházi szótár. *Magyar Terminológia* 2, 2: 284–287.
- Kult Katalin 2009. Visuwords online graphical dictionary and thesaurus. *Magyar Terminológia* 2, 1: 147–151.
- Magyarné Szabó Eszter 2009. Szathmári István: Alakzatlexikon. *Magyar Terminológia* 2, 1: 123–131.
- Magyarné Szabó Eszter 2009. Eöry Vilma: Értelmező szótár+. *Magyar Terminológia* 2, 2: 279–284.

- Molnár Mária 2009. Kis Tamás: A magyar katonai szleng szótára (1980–1990). *Modern Nyelvoktatás* XV, 4: 86–89.
- Oszlánszki Éva 2009. Szabó Edina: A magyar börtönszleng szótára. *Modern Nyelvoktatás* XV, 3: 77–80.
- Sárkány Fruzsina 2009. Sztanó László: Olasz–magyar kulturális szótár. *Magyar Terminológia* 2, 1: 131–136.
- Schnell Zsuzsanna 2009. Hajdu Endre: Szómúzeum. Ódon, furcsa, érdekes, bolondos, emlékezetes szavak, nevek, címek tára. *Modern Nyelvoktatás* XV, 1–2: 119–122.
- Schmidt Ildikó 2009. Cyffka, Andreas et al. 2006. PONS – Groß- und Kompaktwörterbuch Deutsch als Fremdsprache. Cyffka, Andreas – Haverkamp-Balhar, Susanne: Kompaktwörterbuch Deutsch als Fremdsprache. *Magyar Terminológia* 2, 1: 136–140.
- Tamás Dóra – Tóth Gabriella 2009. Sztanó László: Olasz–magyar kulturális szótár. *Alkalmazott Nyelvtudomány* IX, 1–2: 123–127.
- Verók Eszter Vanda 2009. Wikipédia. *Magyar Terminológia* 2, 2: 291–298.

2010.

- Balogh Lajos 2010. Kálnási Árpád: Debreceni cívis szólások és közmondások. *Magyar Nyelvőr* 134, 1: 119–121.
- Balogh Péter 2010. Ligia Stela Florea – Catherine Fuchs: Dictionnaire des verbes du français actuel. *Fordítástudomány* XII, 2: 130–134.
- B. Fejes Katalin 2010. Kasza T. Márta: Magyar értelmező képes szótár. *Modern Nyelvoktatás* XVI, 2–3: 114–116.
- Büky László 2010. Beke József: Radnóti–szótár. Radnóti Miklós költői nyelvének szókészlete. *Magyar Nyelv* 106, 3: 372–380.
- Csízzy Katalin 2010. Szemerényi Ágnes: Szólások és közmondások. *Magyar Nyelvőr* 134, 2: 254.
- Csontos Nóra 2010. Hadoke, Mike – Kerndter, Fritz – P. Márkus Katalin: Angol–magyar, magyar–angol gasztronómiai szótár. *Magyar Terminológia* 3, 2: 294–295.
- Elek Péter 2010. Wéber Gábor: Autóverseny szakszótár és értelmező szótár: angol–magyar, magyar–angol. *Modern Nyelvoktatás* XVI, 4: 84–85.
- Farkas Erika 2010. Beke József: Radnóti–szótár. Radnóti Miklós költői nyelvének szókészlete. *Magyar Terminológia* 3, 2: 298–303.
- Fóris Ágota 2010. Wéber Gábor: Autóverseny szakszótár és értelmező szótár. Angol–magyar, Magyar–angol. *Magyar Terminológia* 3, 1: 94–98.

- Fóris Ágota 2010. Malagodi Ingala, Daniela – Kerndter, Fritz – Iker Bertalan: Olasz–magyar, Magyar–olasz gasztronómiai szótár. *Magyar Terminológia* 3, 2: 295–298.
- Harnócz Péter 2010. Pléh Csaba – Boross Ottilia: Pszichológia. A pszichológia legfontosabb fogalmai magyar és angol nyelven. *Magyar Terminológia* 3, 1: 98–101.
- Horváth László 2010. Sakknyelv, Kéziszótár, Nagyszótár. *Magyar Nyelvőr* 134, 3: 321–331.
- Katona Hajnal-Tünde 2010. Benő Attila: Román–magyar kulturális szótár. *Magyar Terminológia* 3, 1: 101–105.
- Kicsi Sándor András 2010. Kiss Gábor – Bárdosi Vilmos: Szinonimák. 20000 rokon értelmű szó dióhéjszótára. *Modern Nyelvoktatás* XVI, 4: 87–88.
- Kiss Jenő 2010. Nyelvész–világlexikon. *Magyar Tudomány* 171, 5: 646–647.
- Lukács András 2010. A kulturális szótár, mint műfaj. *Fordítástudomány* XII, 1: 38–49.
- Lipták-Pikó Judit 2010. Náray-Szabó Márton: Francia–magyar beszédfordulatok. 1200 kifejezés a mindennapi társalgás nyelvéből. *Modern Nyelvoktatás* XVI, 1: 79–80.
- Jablonykó Anatolij 2010. Urban Dictionary. *Modern Nyelvoktatás* XVI, 4: 89–90.
- Már Anna 2010. Burget Lajos: Retró szótár. *Magyar Terminológia* 3, 1: 109–113.
- Mátis Bernadett 2010. Hadoke, Mike – Kerndter, Fritz – Iker Bertalan: Német–magyar, magyar–német gasztronómiai szótár. *Magyar Terminológia* 3, 2: 291–294.
- Nagy Levente 2010. Dictionarium Valachico–Latinum. Primul dicționar al limbii române. *Magyar Nyelv* 106, 3: 368–372.
- Paksi László 2010. Tátrai Ildikó: JátSZÓTÁRs. Képes magyar értelmező szótár. *Modern Nyelvoktatás* XVI, 2–3: 128–129.
- Pintér Judit 2009. The LDOCE Online Dictionary. *Magyar Terminológia* 2, 2: 298–309.
- Pléh Csaba 2010. Szemerkényi Ágnes: Szólások és közmondások. *Magyar Nyelv* 106, 1: 100–102.
- Szabó Csilla 2010. Agócs Károly: Spanyol–magyar, Magyar–spanyol tanulószótár. *Magyar Terminológia* 3, 1: 105–109.
- Szabó József 2010. Pesti János: Alsómocsoládi tájszótár. *Magyar Nyelv* 106, 2: 234–242.
- Zsemlyei Borbála 2010. Benő Attila – Fazekas Emese – Sárosi Mardírosz Krisztina: Román–magyar oktatásterminológiai szótár. *Magyar Terminológia* 3, 1: 91–94.

ÖSSZEGZÉS

Azt, hogy valóban nagy korpuszról van szó, mi sem mutatja jobban, mint az összegyűjtött könyvészeti adatok jegyzéke. Hazánkban azonban jelenleg hiányzik egy átfogó bibliográfia, mely magába foglalja ezeket az adatokat; léteznek persze különféle repertóriumok, melyek egy-egy folyóirat bizonyos időszaka alapján, vagy valamilyen tematikus rendezési elv szerint kerültek összeállításra, de ezek nem képeznek teljes gyűjteményt.

A bevezetésben, a fő célkitűzések között az szerepelt, hogy az összegyűjtött anyag révén képet kívánok adni arról, hogy a rendszerváltás után, 1990 és 2010 között hogyan alakult a szótárkritika helyzete Magyarországon. Dolgozatom kiindulási pontja Magay Tamás azon állítása volt, mely szerint „magyarországi szótárkritika jelenleg nem vagy alig létezik” (Magay 2004b: 86). Az összegyűjtött adatok alapján cáfolom ezt az állítást: munkám eredményeként ugyanis megállapítható, hogy Magyarországon a szótárkritikák jelentős számban jelennek meg, és a szótárkritika helyzete a vizsgált 20 évet tekintve fejlődést mutat.

Álláspontomat a következő adatok is alátámasztják, melyek egy-egy évre vonatkozóan mutatják a megjelent szótárkritikák számát a vizsgált 10 folyóiratban: 1990-ben 4, 1991-ben 8, 1992-ben 9, 1993-ban 10, 1994-ben 9, 1995-ben 13, 1996-ban 16, 1997-ben 10, 1998-ban 6, 1999-ben 13, 2000-ben 27, 2001-ben 12, 2002-ben 25, 2003-ban 20, 2004-ben 23, 2005-ben 27, 2006-ban 20, 2007-ben 8, 2008-ban 20, 2009-ben 20 és 2010-ben 27 recenzió jelent meg. Ez 20 év alatt 327 darab szótárkritikát jelent.

Látszik az is, hogy gyakran, egy-egy szótár több szakmabeli érdeklődését is felkeltette, lehetőséget adva annak, hogy a szótárkritikák több nézőpontból, olykor eltérő szempontrendszer alapján mutassák be az adott munkát.

A kutatómunka, az adatgyűjtés során legfőképp a pontosságra kellett ügyelnem; illetve arra, hogy egy-egy recenzió esetében nem elegendő a cím ismerete, hanem minden esetben szükség van magának a tanulmánynak, cikknek az áttekintésére is, hiszen előfordul, hogy a cím alapján nem lehet egyértelműen eldönteni, hogy miről is van szó pontosan. Vannak tanulmányok, melyek címe látszólag arra utal, hogy szótárkritikáról van szó, az azonban mégsem minősül annak, hiszen a tanulmány szerzője egyben a mű szerzője is.

Az írásomhoz felhasznált folyóiratok mindegyikéről elmondható, hogy szakmai, tudományos és kulturális területekkel foglalkoznak, többek között a nyelvtudománnyal és különféle területeivel: az írásbeli- és szóbeli nyelvi közvetítéssel, a nyelvoktatással, nyelvelsajátítással, a fordítással; ezek elméletével, illetve gyakorlatával egyaránt. Ezek

tükrében egyértelműen látszik, hogy rendkívül színvonalas, hiteles háttérrel, megjelenési fórumot tudtak szolgáltatni a publikált írások számára.

IRODALOM

- Apáczai Csere János 1653. *Magyar Encyclopaedia*. Utrecht.
- Bárczi Géza – Országh László (főszerk.) 1959–1962. *A magyar nyelv értelmező szótára I–VII*. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Fábián Zsuzsanna (én.). *Mi a „hiba” a kétnyelvű szótárban? Adalékok a kétnyelvű lexikográfia és szótárkritika elméletéhez és gyakorlatához*.
http://mta.hu/data/cikk/12/90/70/cikk/129070/Fabian_Zs_szotari.pdf (2012. április 10. 17:37)
- Fóris Ágota (szerk. és bevezető) 2000. Szótárak könyvben és monitoron. *Iskolakultúra* X, 8: 95–112.
- Fóris Ágota (szerk. és bevezető) 2002a. A kétnyelvű kéziszótártól az értelmező szakszótárig. *Iskolakultúra* XII, 5: 95–110.
- Fóris Ágota 2002b. *Szótár és oktatás*. (Iskolakultúra könyvek 14.) Iskolakultúra, Pécs. 9–36, 51–55.
- Fóris Ágota (szerk. és bevezető) 2003. Szótárak a világból. *Iskolakultúra* XIII, 6–7: 133–152.
- Fóris Ágota 2004a. A szótárkészítés gazdasági és jogi vonatkozásai. *Fordítástudomány* VI, 1: 54–68.
- Fóris Ágota (szerk. és bevezető) 2004b. Tanulói szótárak. *Iskolakultúra* XIV, 6–7: 205–222.
- Fóris Ágota (szerk.) 2005. A frazeológiától a terminológiáig, a menedzsmenttől a nyelvhelyességig. Szótárkritikák. *Iskolakultúra* XV, 5: 120–148.
- Fóris Ágota (szerk. és bevezető) 2006. Hét szótár – hét típus. Szótárkritikák. *Iskolakultúra* XVI, 6: 126–145.
- Fóris Ágota 2007a. A szótár terminus értelmezéséről. In: Magay Tamás (szerk.): *Félmúlt és közeljövő*. (Lexikográfiai füzetek 3.) Akadémiai Kiadó, Budapest. 295–302.
- Fóris Ágota – Rihmer Zoltán 2007b. A szótárak minősítési kritériumairól. *Fordítástudomány* IX, 1: 109–113.
- Fóris Ágota 2008. *Kutatásról nyelvészeknek. Bevezetés a tudományos kutatás módszertanába*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Földes Csaba 2004. A szótárak nagyságrendi osztályozásáról és elnevezéséről. In: Fóris Ágota – Pálffy Miklós (szerk.): *A lexikográfia Magyarországon*. (Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához.) Tinta Könyvkiadó, Budapest. 29–38.
- Hartmann, Reinhard R. K. 2001. *Teaching and Researching Lexicography*. Pearson Education, Exeter.

- Kuhn, Thomas S. 2000. *A tudományos forradalmak szerkezete*. Osiris, Budapest.
- Magay Tamás 1966. A magyar szótártani irodalom könyvészete 1945-től 1964-ig. In: Országh László (szerk.): *Szótártani tanulmányok*. Budapest.
- Magay Tamás 1974. *Idegen nevek kiejtési szótára*. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Magay Tamás 2004a. *A magyar szótáriródalom bibliográfiája*. Lexikográfiai füzetek 1. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Magay Tamás 2004b. Kritika a szótár(kritikáról). In: Tóth Szergej – Földes Csaba – Fóris Ágota (szerk.): *Lexikológiai, lexikográfiai látkép: problémák, paradigmák, perspektívák*. Generalia, Szeged. 86–99.
- Magay Tamás 2004c. Szó, ami szó. In: Fóris Ágota – Pálffy Miklós (szerk.): *A lexikográfia Magyarországon*. (Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához XXXV.) Tinta Könyvkiadó, Budapest. 53–71.
- Magay Tamás 2011². *A magyar szótáriródalom bibliográfiája*. Lexikográfiai füzetek 1. Akadémiai Kiadó, Budapest.

FORRÁSOK

- Alkalmazott Nyelvtudomány* 2001–2010.
- Fordítástudomány* 1999–2010.
- Iskolakultúra* 1991–2010.
- Magyar Nyelv* 1990–2010.
- Magyar Nyelvőr* 1990–2010.
- Magyar Terminológia* 2008–2010.
- Magyar Tudomány* 1990–2010.
- Modern Nyelvoktatás* 1995–2010.
- Nyelvtudományi Közlemények* 1990–2010.
- THL2* 2005–2010.